Projekt Planu Zadań Ochronnych (PZO) Natura 2000 dla obszaru Ostoja Narwiańska PLH200024 z wyłączeniem terenu Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi – II spotkanie ZLW

GOBIO

Tykocin, 9 grudnia 2025 r.

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita Polska

Dofinansowane przez Unię Europejską

Plan prezentacji

1. Cel spotkania
2. Zakres prac nad aktualizacją PZO
3. Wyniki inwentaryzacji przyrodniczej oraz aktualnego stanu siedlisk i gatunków w obszarze Ostoja Narwiańska
4. Ocena stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków i identyfikacja głównych zagrożeń dla siedlisk i gatunków
5. Podsumowanie ustaleń
6. Omówienie dalszych kroków, pytania i wolne wnioski

Najważniejsze materiały wykorzystane w opracowaniu przekazane przez RDOŚ Białystok

- Dokumentacja projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Narwiańska PLH200024.
- Wyniki inwentaryzacji przyrodniczej wykonanych w latach 2020, 2021, 2022 (siedliska), 2021 (płazy, nietoperze i małże), w obszarze Natura 2000 Ostoja Narwiańska PLH200024.
- Wyniki monitoringu prowadzonego na zlecenie RDOŚ w Białymstoku w latach 2020, 2021, 2022 (siedliska), 2025 (ryby).
- Wyniki monitoringu GIOŚ PMŚ w roku 2023 (owady).

Praca nad PZO obejmuje obszar z wyłączeniem terenów Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi

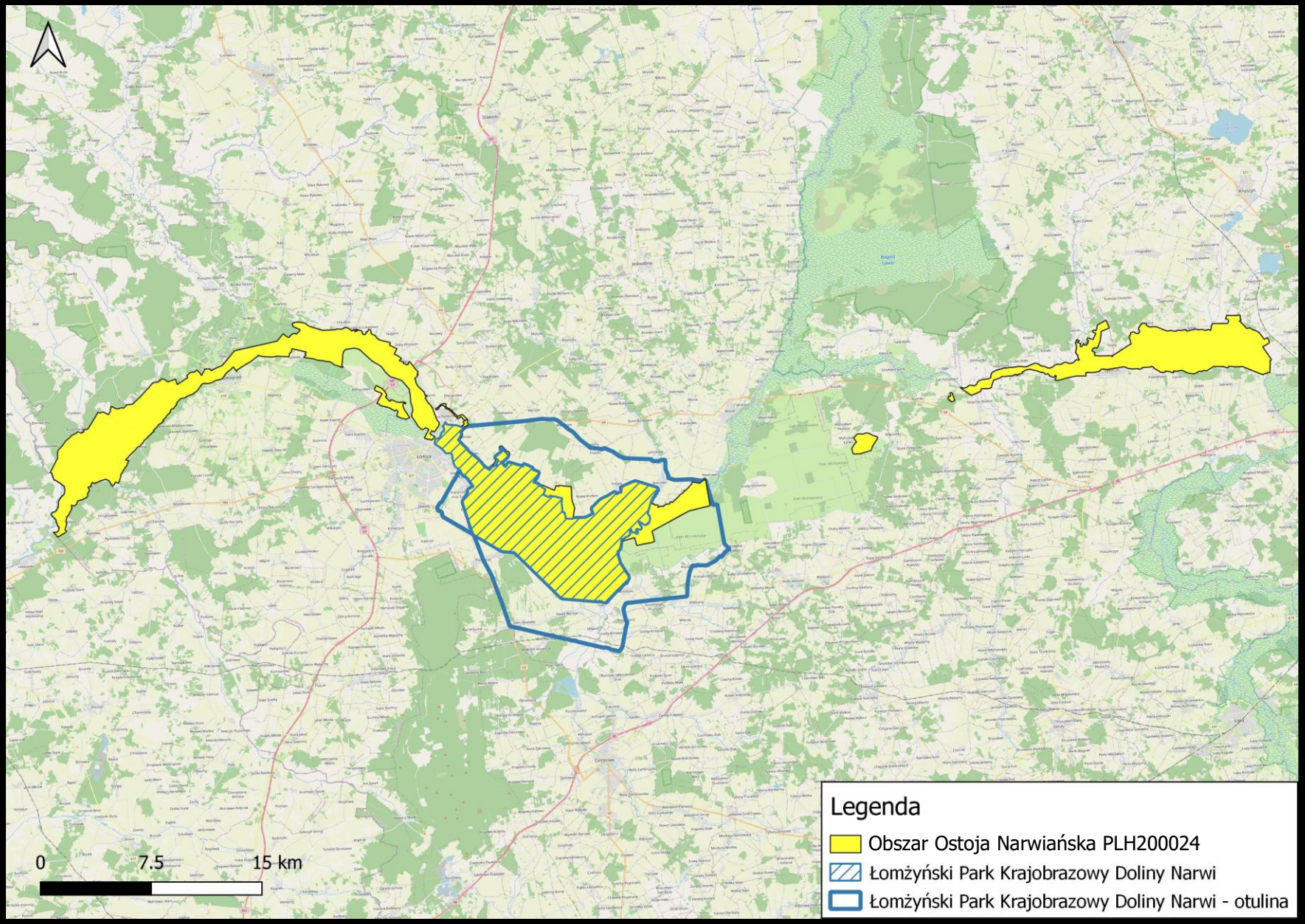

Zamawiający i Wykonawca

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W BIAŁYMSTOKU

GOBIO

Siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt stanowiące przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000 Ostoja Narwiańska PLH200024

dr Łukasz Folcik,
mgr Michał Mięsikowski

GOBIO

Zakres prac w 2025 roku

1. prace kameralne – analiza dokumentacji przekazanej przez Zamawiającego (inwentaryzacje, monitoringi, dokumentacje do planu zadań ochronnych) oraz analiza literatury

2. wytypowanie przedmiotów ochrony objętych nowym planem, ustalenie zakresu niezbędnych badań terenowych, uzupełnień, rewizji

3. rozpoznanie terenowe w celu wytypowania powierzchni/punktów badawczych, obserwacja aktualnych zagrożeń i presji

Siedliska przyrodnicze obszaru Natura 2000 Ostoja Narwiańska PLH200024 objęte planem

- 2330: Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi
- 3150: Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion*
- 3270: Zalewane, muliste brzegi rzek
- 5130: Zarośla jałowca pospolitego na wrzosowiskach lub murawach nawapiennych
- 6120: Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)
- *6210: Murawy kseroterniczne (*Festuco-Brometea*)
- 6230: Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* – płaty bogate florystycznie)
- 6410: Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) – weryfikacja w 2026 r.
- 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)
- 6440: Łąki selernicowe (*Cnidion dubii*)
- 6510: Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)

Siedliska przyrodnicze obszaru Natura 2000 Ostoja Narwiańska PLH200024 objęte planem

Weryfikacja w 2026 r.

- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum* i *Tilio-Carpinetum*)
- *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe)
- 91F0: Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*)
- 9110: Świetliste dąbrowy *Quercetalia pubescenti-petraeae*

91E0 *Fraxino-Alnetum*

9110 *Potentillo albae-Quercetum*

9170 *Galio-Carpinetum*

fot. Ł. Folcik

Gatunki roślin stanowiące przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Narwiańska PLH200024

Weryfikacja w 2026 roku:

- 1939: Rzepik szczeciniasty *Agrimonia pilosa* – prawdopodobnie do usunięcia z listy przedmiotów ochrony
- 1437: Leniec bezpodkwiatkowy *Thesium ebracteatum*
- 1477: Sasanka otwarta *Pulsatilla patens*

Rzepik szczeciniasty, fot. Ł. Folcik

Sasanka otwarta, fot. M. Mięsikowski

Leniec bezpodkwiatkowy, https://wigpn.gov.pl

1939 *Agrimonia pilosa* rzepik szczeciniasty
weryfikacja w 2026 roku:

Występowanie:

Podczas ostatnich badań nie odnaleziono gatunku, niewiele jest również potencjalnych miejsc, gdzie mógłby występować. Gatunek do usunięcia z listy przedmiotów obszaru.

Rzepik szczeciniasty, fot. Ł. Folcik

1437 *Thesium ebracteatum* Leniec bezpodkwiatkowy
weryfikacja w 2026 roku:

Występowanie:

Leniec bezpodkwiatkowy występuje na jednym stanowisku, na granicy rezerwatu Rycerski Kierz, na skraju dąbrowy świetlistej. Populacja jest skrajnie nieliczna i zajmuje około 10 m^2. Występowanie ekspansywnych gatunków traw oraz krzewów i drzew ogranicza rozwój gatunku – stanowisko jest ocienione i nieliczne są fragmenty odkrytej gleby mogą służyć rekrutacji siewek.

Leniec bezpodkwiatkowy, https://wigpn.gov.pl

1477 *Pulsatilla patens* Sasanka otwarta
weryfikacja w 2026 roku:

Występowanie:

W granicach obszaru odnaleziono 5 stanowisk, jedno z nich położone jest we wschodniej części obszaru, w okolicy miejscowości Lipniki, na wschód od Tykocina, a pozostałe trzy w zachodnim fragmencie Ostoi, w rejonie miejscowości Tabory-Rzym. Populacja zlokalizowana we wschodniej części obszaru składa się z 18 osobników, natomiast populacje położone na zachodzie są nieliczne – składają się odpowiednio z jednej, dwóch oraz ośmiu roślin. Gatunek zasiedla typowe dla siebie nisze – obrzeża borów sosnowych i śródleśne polany, ale w jednym przypadku został odnaleziony wewnątrz (młodego) drzewostanu sosnowego.

Sasanka otwarta, fot. M. Mięsikowski

2330 – Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi

Ostoja Narwiańska:

- zidentyfikowano 22 stanowiska w obszarze (Szablon dokumentacji Planu – Centrum Ochrony Mokradeł 2021)

fot. Ł. Folcik

2330 – Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi

Podsumowanie oceny stanowisk siedliska 2330

Parametr/wskaźnik	Ocena parametru			Ocena końcowa
	FV	U1	U2	
Gatunki charakterystyczne (*)	21	1	0	FV
Ekspansja krzewów i podrostu drzew (*)	19	2	1	FV
Gatunki ekspansywne	20	2	0	FV
Obce gatunki inwazyjne	1	12	9	U1
Występowanie procesów eolicznych (*)	16	5	1	FV
Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcie	22	0	0	FV
Gatunki charakterystyczne murawy kserotermicznej/ wrzosowiska	12	10	0	FV
Inne zniekształcenia (rozjeżdżanie, wydeptanie, zaśmiecanie)	9	6	7	U1
Powierzchnia siedliska	**XX**	**XX**	**XX**	**XX**
Ogólnie struktura i funkcje	**5**	**16**	**1**	**U1**
Perspektywy ochrony	**7**	**10**	**5**	**U1**
Ocena ogólna	**1**	**16**	**5**	**U1**

(*) wskaźniki kardynalne

2330 – Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi

Powierzchnia:

- 32,59 ha na 22 stanowiskach

Zagrożenia:

- A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu
- B01 – zalesianie terenów otwartych
- C01.01.01 kamieniołomy piasku u żwiru (wydobycie piasku na dużą skalę)
- D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe
- E01.03 zabudowa rozproszona
- E03.01 pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych
- G01.03.02 rajdowe kierowanie pojazdami zmotoryzowanymi
- I01 – obce gatunki inwazyjne
- I02 – problematyczne gatunki rodzime
- K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja)

fot. Ł. Folcik

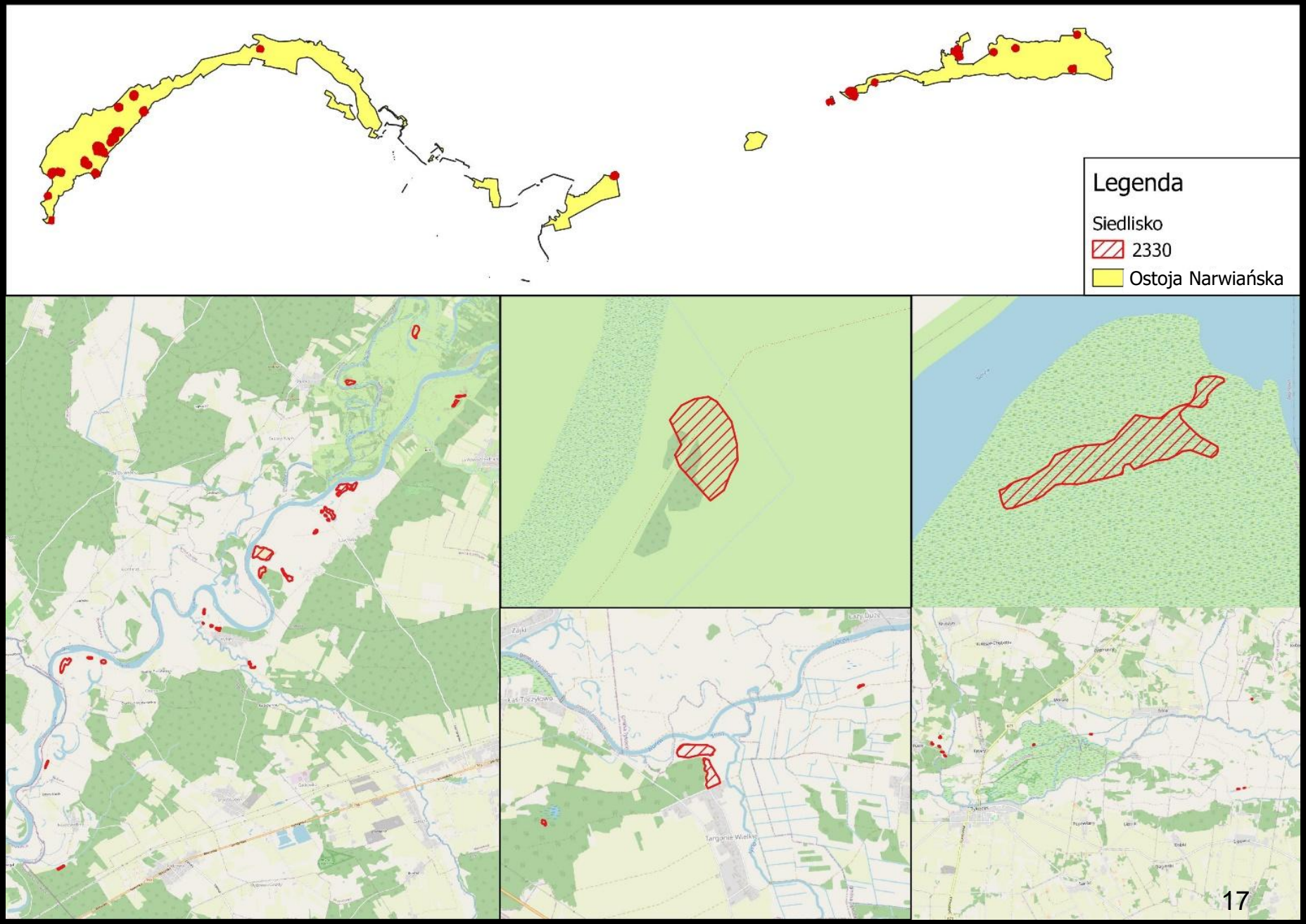
Legenda
Siedlisko
2330
Ostoja Narwiańska

3150 – Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*

Ostoja Narwiańska:

– 3150-2 Starorzecza (powyżej 90 stanowisk), najważniejszy przedmiot ochrony w obszarze (Ekspertyza na zlecenie RDOŚ w Białymstoku, 2022 r.)

fot. Ł. Folcik

3150 – Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*

Podsumowanie oceny stanowisk siedliska 3150

Parametr/wskaźnik	Ocena parametru			Ocena końcowa
	FV	U1	U2	
Powierzchnia siedliska	32	14	46	U1
Charakterystyczna kombinacja zbiorowisk w obrębie transektu(*)	44	8	40	U1
Gatunki wskazujące na degenerację siedliska(*)	92	0	0	FV
Barwa wody(*)	91	1	0	FV
Konduktywność (przewodnictwo elektrolityczne)(*)	44	46	0	U1
Przezroczystość wody(*)	61	1	2	FV
Odczyn wody (wskaźnik pomocniczy)	65	26	0	FV
Plankton: Fitoplankton	51	40	0	U1
Plankton: Zooplankton	48	40	3	U1
Ogólnie struktura i funkcje	43	9	40	U1
Perspektywy ochrony	28	21	43	U1
Ocena ogólna	31	16	45	U1

(*) wskaźniki kardynalne

3150 – Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*

Powierzchnia:

- 146,48 ha

Zagrożenia:

- A04.01 wypas intensywny
- E01.04 inne typy zabudowy (pomosty, nabrzeża)
- E01.03 zabudowa rozproszona
- E03.01 pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych
- E03.04 inne odpady
- F02.03 wędkarstwo
- H01.05 rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych (zw. z rolnictwem i leśnictwem)
- K01.03 wyschnięcie
- K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja)
- K02.03 – eutrofizacja (naturalna)
- M01.02 – susza i zmniejszenie opadów

fot. Ł. Folcik

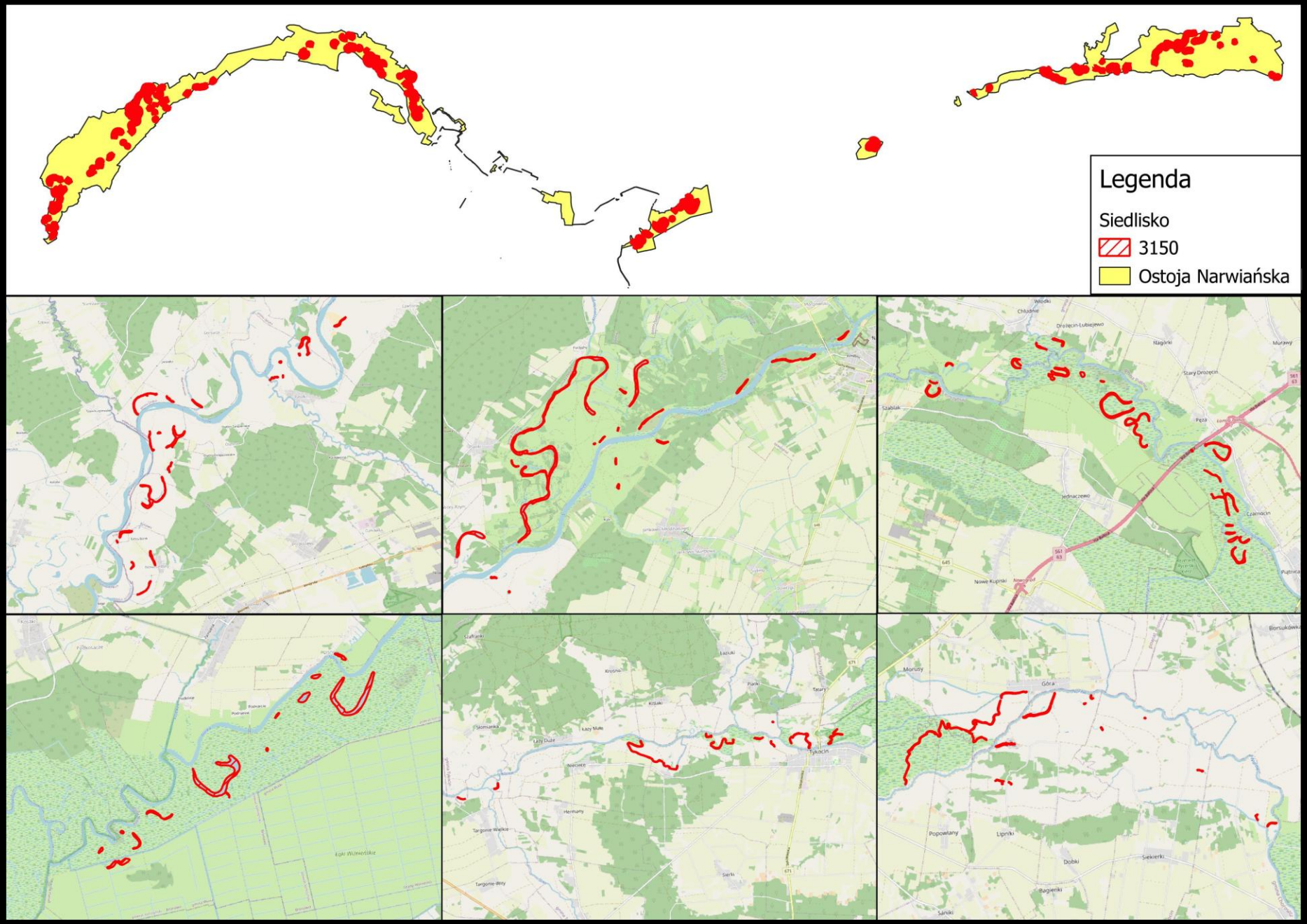
Legenda
Siedlisko
3150
Ostoja Narwiańska

3270 – Zalewane muliste brzegi rzek

W Ostoi Narwiańskiej:

- 6 stanowisk, zbiorowisko dynamiczne, jego zasoby w obszarze mogą się różnić w poszczególnych latach (Ekspertyza na zlecenie RDOŚ w Białymstoku, 2022 r.)

fot. Ł. Folcik

3270 – Zalewane muliste brzegi rzek

Podsumowanie oceny stanowisk siedliska 3270

Parametr/wskaźnik	Ocena parametru			Ocena końcowa
	FV	U1	U2	
Powierzchnia siedliska	4	1	1	FV
Struktura przestrzenna płatów siedliska	4	1	1	FV
Gatunki charakterystyczne(*)	6	0	0	FV
Gatunki dominujące(*)	4	0	2	FV
Gatunki ekspansywne roślin zielnych	5	0	1	FV
Obce gatunki inwazyjne	4	0	2	U1
Udział dobrze zachowanych płatów siedliska(*)	4	0	2	U1
Perspektywy ochrony	4	0	2	FV
Ocena ogólna	4	0	2	U1

(*) wskaźniki kardynalne

3270 – Zalewane muliste brzegi rzek

Powierzchnia:

- 0,3 ha

Zagrożenia:

- A04.01 wypas intensywny
- G05,01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie
- I01 – obce gatunki inwazyjne
- I02 – problematyczne gatunki rodzime
- K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja)

fot. Ł. Folcik

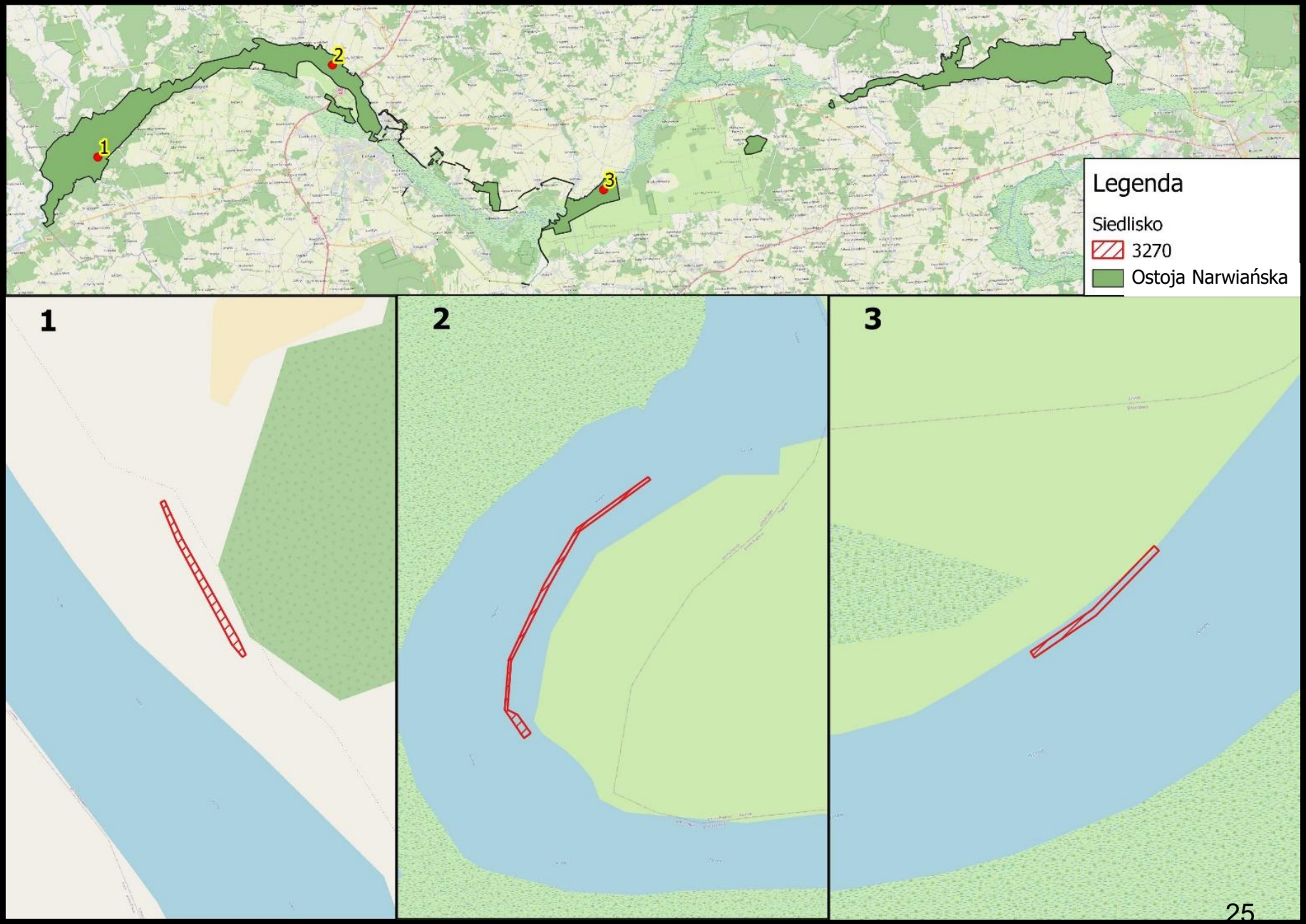
1
2
3
Legenda
Siedlisko
3270
Ostoja Narwiańska

5130 – Zarośla jałowca pospolitego na wrzosowiskach lub murawach nawapiennych

W Ostoi Narwiańskiej:

- stwierdzono 10 stanowisk siedliska, obszar istotny dla zachowania siedliska w północno-wschodniej Polsce, bogate gatunkowo (Szablon dokumentacji Planu – Centrum Ochrony Mokradeł 2021)

fot. Ł. Folcik

5130 – Zarośla jałowca pospolitego na wrzosowiskach lub murawach nawapiennych

Podsumowanie oceny stanowisk siedliska 5130

Parametr/wskaźnik	Ocena parametru			Ocena końcowa
	FV	U1	U2	
Powierzchnia zajęta przez siedlisko na transekcie	10	0	0	FV
Gatunki krzewów (*)	9	0	1	FV
Wysokość krzewów (średnia)	10	0	0	FV
Zwarcie krzewów w płacie	4	3	3	U1
Struktura przestrzenna płatów zarośli	1	7	2	U1
Udział gatunków drzewiastych (powyżej 1,5 m wys.) (*)	1	6	3	U1
Gatunki charakterystyczne murawy kserotermicznej/ wrzosowiska (*)	1	7	2	U1
Gatunki ekspansywnych roślin zielnych	1	9	0	U1
Stan zdrowotny jałowców	9	1	0	FV
Odnowienie jałowców (obecność nalotu - do ok. 30 cm wys.)	1	5	4	U1
Obce gatunki inwazyjne	9	1	0	FV
Powierzchnia siedliska	XX	XX	XX	XX
Ogólnie struktura i funkcje	0	5	5	U2
Perspektywy ochrony	0	8	2	U1
Ocena ogólna	0	3	7	U2

(*) wskaźniki kardynalne

5130 – Zarośla jałowca pospolitego na wrzosowiskach lub murawach nawapiennych

Powierzchnia:

- 214,98 ha

Zagrożenia:

- A02.03 – usuwanie trawy pod grunty orne
- A03.01 – intensywne koszenie lub intensyfikacja
- A04.01 – wypas intensywny
- A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu
- A11 inne rodzaje praktyk rolniczych (usuwanie zakrzaczeń, w tym krzewów jałowca)
- B01 – zalesianie terenów otwartych
- C01.01.01 kamieniołomy piasku u żwiru (wydobycie piasku na dużą skalę)
- D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe
- E03.01 pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych
- G01.03.02 rajdowe kierowanie pojazdami zmotoryzowanymi
- I01 – obce gatunki inwazyjne
- I02 – problematyczne gatunki rodzime
- K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja)
- K02.02 – nagromadzenie materii organicznej
- K02.03 – eutrofizacja (naturalna)
- K04.05 – szkody wyrządzone przez roślinożerców (obcy inwazyjny licinek jałowcowiaczek)

fot. Ł. Folcik

5130 – Zarośla jałowca pospolitego na wrzosowiskach lub murawach nawapiennych

fot. Ł. Folcik

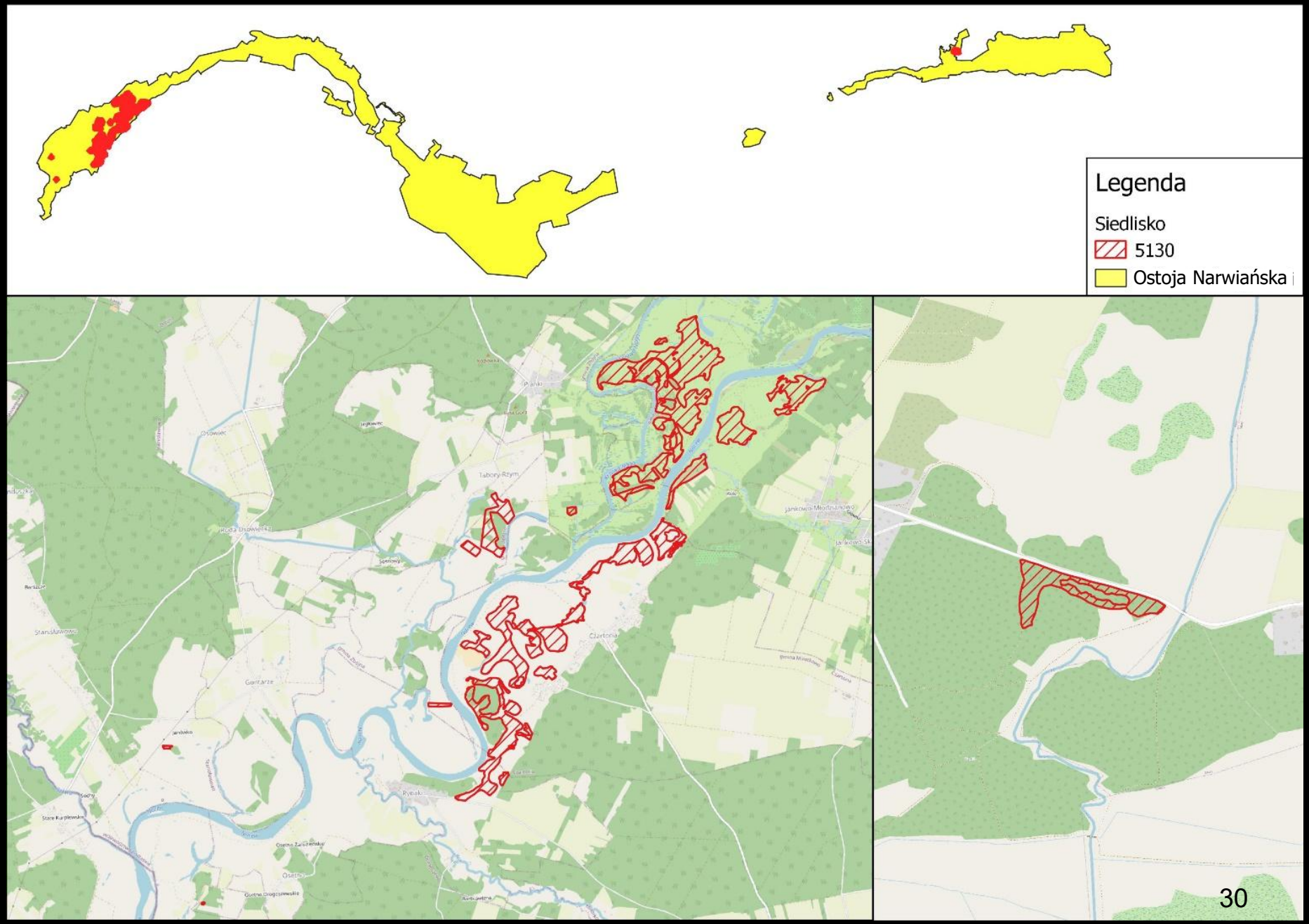
Legenda
Siedlisko
5130
Ostoja Narwiańska

6120 – Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe *Koelerion glaucae*

W Ostoi Narwiańskiej:

- ponad 20 stanowisk, głównie na piaskach dolinnych w zachodniej części obszaru (Szablon dokumentacji Planu – Centrum Ochrony Mokradeł 2021)

fot. Ł. Folcik

6120 – Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe *Koelerion glaucae*

Podsumowanie oceny stanowisk siedliska 6120

Parametr/wskaźnik	Ocena parametru			Ocena końcowa
	FV	U1	U2	
Gatunki charakterystyczne (*)	33	7	2	FV
Obce gatunki inwazyjne (*)	17	21	4	U1
Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych (*)	20	18	4	U1
Ekspansja krzewów i podrostu drzew (*)	32	7	3	FV
Struktura przestrzenna płatów muraw (*)	0	0	42	U2
Zachowanie strefy ekotonowej	29	13	0	FV
Powierzchnia siedliska	XX	XX	XX	XX
Ogólnie struktura i funkcje	16	18	8	U1
Perspektywy ochrony	25	12	5	FV
Ocena ogólna	16	17	9	U1

(*) wskaźniki kardynalne

6120 – Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe *Koelerion glaucae*

Powierzchnia:

- 135,70 ha

Zagrożenia:

- A03.03 – zaniechanie/brak koszenia
- A04.03 – zarzucenie pasterstwa, brak wypasu
- B01 – zalesianie terenów otwartych
- C01.01.01 kamieniołomy piasku u żwiru (wydobycie piasku na dużą skalę)
- D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe
- E03.01 pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych
- G01.03.02 rajdowe kierowanie pojazdami zmotoryzowanymi
- I01 – obce gatunki inwazyjne
- I02 – problematyczne gatunki rodzime
- K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja)

fot. Ł. Folcik

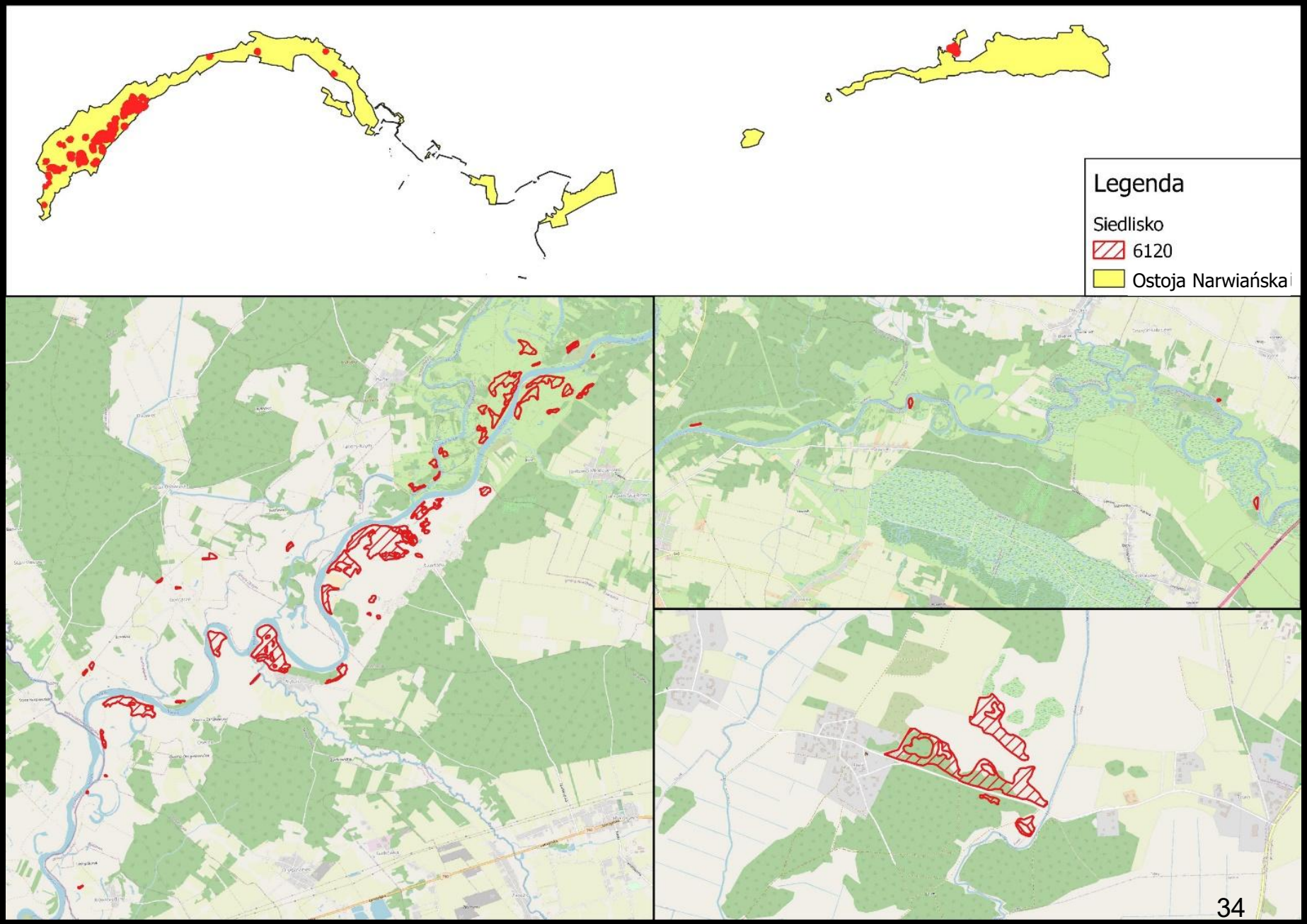
Legenda
Siedlisko
6120
Ostoja Narwiańska

6210* – Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea)*

W Ostoi Narwiańskiej:

- ponad 26 stanowisk (Szablon dokumentacji Planu – Centrum Ochrony Mokradeł 2021)

fot. Ł. Folcik

6210* – Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea)*

Podsumowanie oceny stanowisk siedliska 6210

Parametr/wskaźnik	Ocena parametru			Ocena końcowa
	FV	U1	U2	
Gatunki charakterystyczne*	33	7	2	FV
Obce gatunki inwazyjne	17	21	4	U1
Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych*	20	18	4	U1
Ekspansja krzewów i podrostu drzew*	32	7	3	FV
Liczba gatunków storczykowatych	0	0	42	U2
Zachowanie strefy ekotonowej	29	13	0	FV
Powierzchnia siedliska	XX	XX	XX	XX
Ogólnie struktura i funkcje	16	18	8	U1
Perspektywy ochrony	25	12	5	FV
Ocena ogólna	16	17	9	U1

(*) wskaźniki kardynalne

6210* – Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea)*

Powierzchnia:

- 302,30 ha

Zagrożenia:

- A02.03 – usuwanie trawy pod grunty orne
- A03.01 – intensywne koszenie lub intensyfikacja
- A04.01 – wypas intensywny
- A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu
- A08 – nawożenie/nawozy sztuczne
- B01 – zalesianie terenów otwartych
- C01.01.01 kamieniołomy piasku u żwiru
- D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe
- E03.01 pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych
- G01.03.02 rajdowe kierowanie pojazdami zmotoryzowanymi
- I01 – obce gatunki inwazyjne
- I02 – problematyczne gatunki rodzime
- K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja)
- K02.02 – nagromadzenie materii organicznej
- K02.03 – eutrofizacja (naturalna)

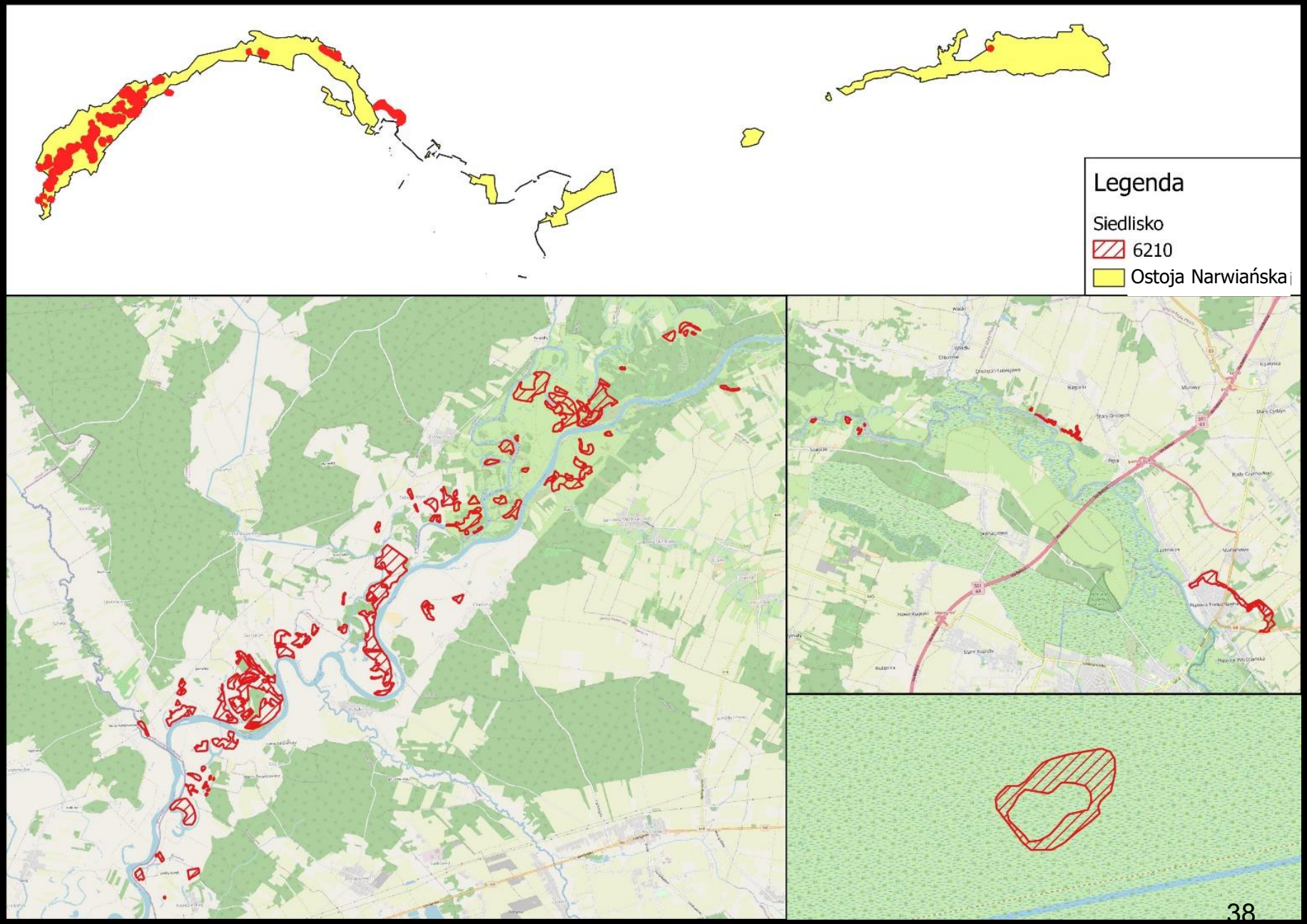
Legenda
Siedlisko
6210
Ostoja Narwiańska

6230– Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe *Nardion* płaty bogate florystycznie

W Ostoi Narwiańskiej:

Występują one najczęściej w postaci niewielkich enklaw na szczytach wyniesień mineralnych, często jako wąskie pasy otaczające niewielkie zadrzewienia i płynnie przechodzą w suchsze podtypy łąki świeżej lub łąki zmiennowilgotne – zidentyfikowano 14 stanowisk (Szablon dokumentacji Planu – Centrum Ochrony Mokradeł 2021)

fot. Ł. Folcik

6230– Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe *Nardion* płaty bogate florystycznie

Podsumowanie oceny stanowisk siedliska 6230

Parametr/wskaźnik	Ocena parametru			Ocena końcowa
	FV	U1	U2	
Gatunki charakterystyczne (*)	12	2	0	FV
Gatunki dominujące	7	6	1	U1
Bogactwo gatunkowe	12	2	0	FV
Obce gatunki inwazyjne	7	7	0	U1
Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych (*)	11	3	0	FV
Ekspansja krzewów i podrostu drzew (*)	7	7	0	U1
Eutrofizacja	6	8	0	U1
Struktura przestrzenna płatów siedliska (*)	7	7	0	U1
Powierzchnia siedliska	XX	XX	XX	XX
Ogólnie struktura i funkcje	3	11	0	U1
Perspektywy ochrony	7	7	0	U1
Ocena ogólna	3	7	4	U1

(*) wskaźniki kardynalne

6230– Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe *Nardion* płaty bogate florystycznie

Powierzchnia:

- 55 ha

Zagrożenia:

- A02.03 – usuwanie trawy pod grunty orne
- A03.01 – intensywne koszenie lub intensyfikacja
- A04.01 – wypas intensywny
- A04.03 - zarzucenie pasterstwa, brak wypasu
- A08 – nawożenie/nawozy sztuczne
- B01 – zalesianie terenów otwartych
- C01.01.01 kamieniołomy piasku u żwiru
- E03.01 pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych
- G01.03.02 rajdowe kierowanie pojazdami zmotoryzowanymi
- I01 – obce gatunki inwazyjne
- I02 – problematyczne gatunki rodzime
- K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja)
- K02.02 – nagromadzenie materii organicznej
- K02.03 – eutrofizacja (naturalna)

fot. Ł. Folcik

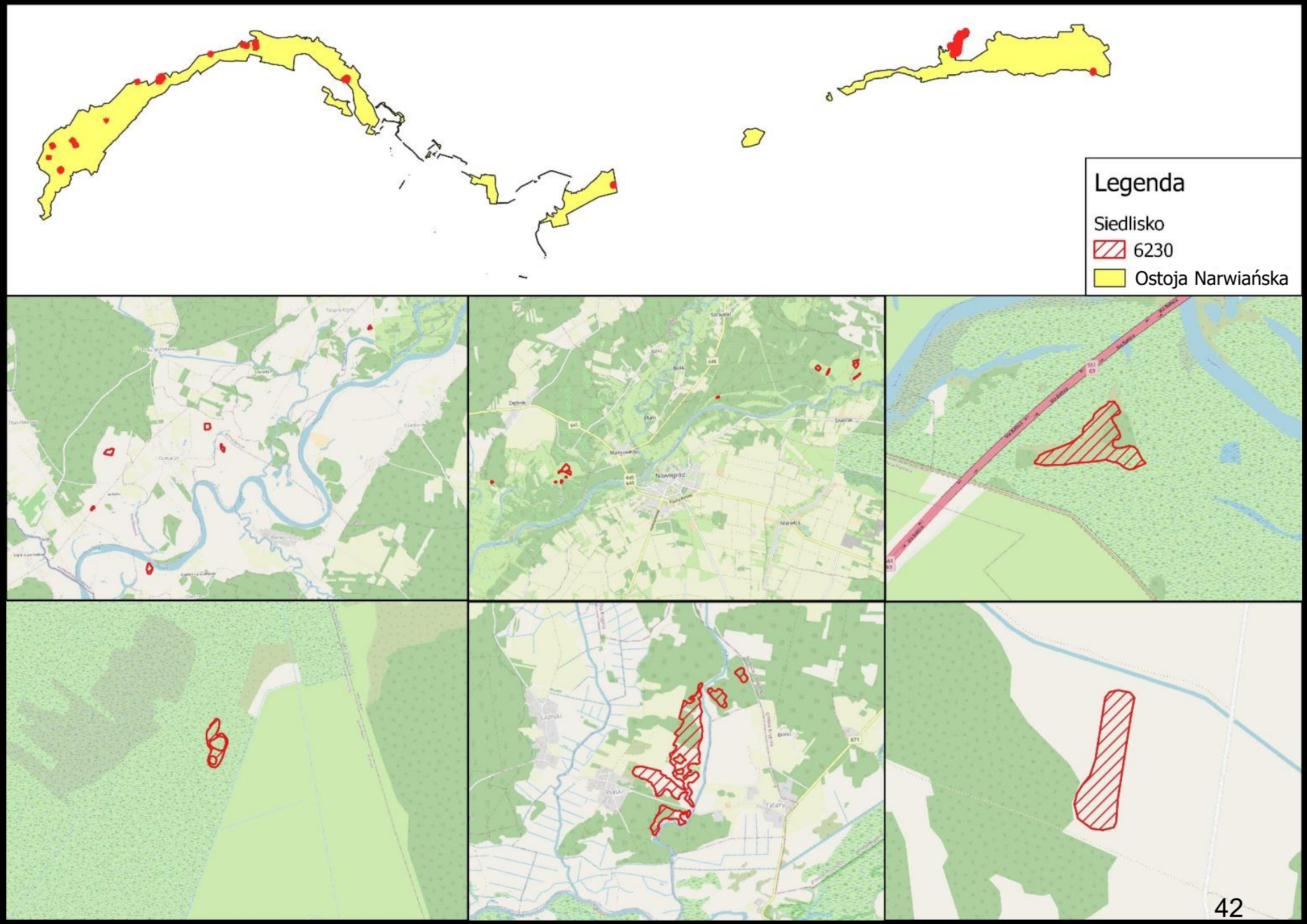
Legenda
Siedlisko
6230
Ostoja Narwiańska

6430 – Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)

W Ostoi Narwiańskiej:

- ponad 60 stanowisk (Ekspertyza na zlecenie RDOŚ w Białymstoku 2022 r.) - potencjał występowania w obszarze bardzo duży, zbiorowisko dynamiczne, jego zasoby w obszarze mogą się różnić w poszczególnych latach

fot. Ł. Folcik

6430 – Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)

Podsumowanie oceny stanowisk siedliska 6430

Parametr/wskaźnik	Ocena parametru			Ocena końcowa
	FV	U1	U2	
Powierzchnia	34	0	0	FV
Gatunki charakterystyczne (*)	18	7	9	U1
Gatunki ekspansywne roślin zielnych	33	1	0	FV
Bogactwo gatunkowe	1	27	6	U1
Obce gatunki inwazyjne	31	0	3	FV
Naturalność koryta rzecznego (brak regulacji)	27	0	0	FV
Naturalny kompleks siedlisk	5	29	0	U1
Perspektywy ochrony	3	30	1	U1
Ocena ogólna	3	19	12	U1

(*) wskaźniki kardynalne

6430 – Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)

Powierzchnia:

- 5,75 ha

Zagrożenia:

- I01 – obce gatunki inwazyjne
- G05.01 – wydeptywanie, nadmierne użytkowanie
- J03.01 – zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska
- K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja)

fot. Ł. Folcik

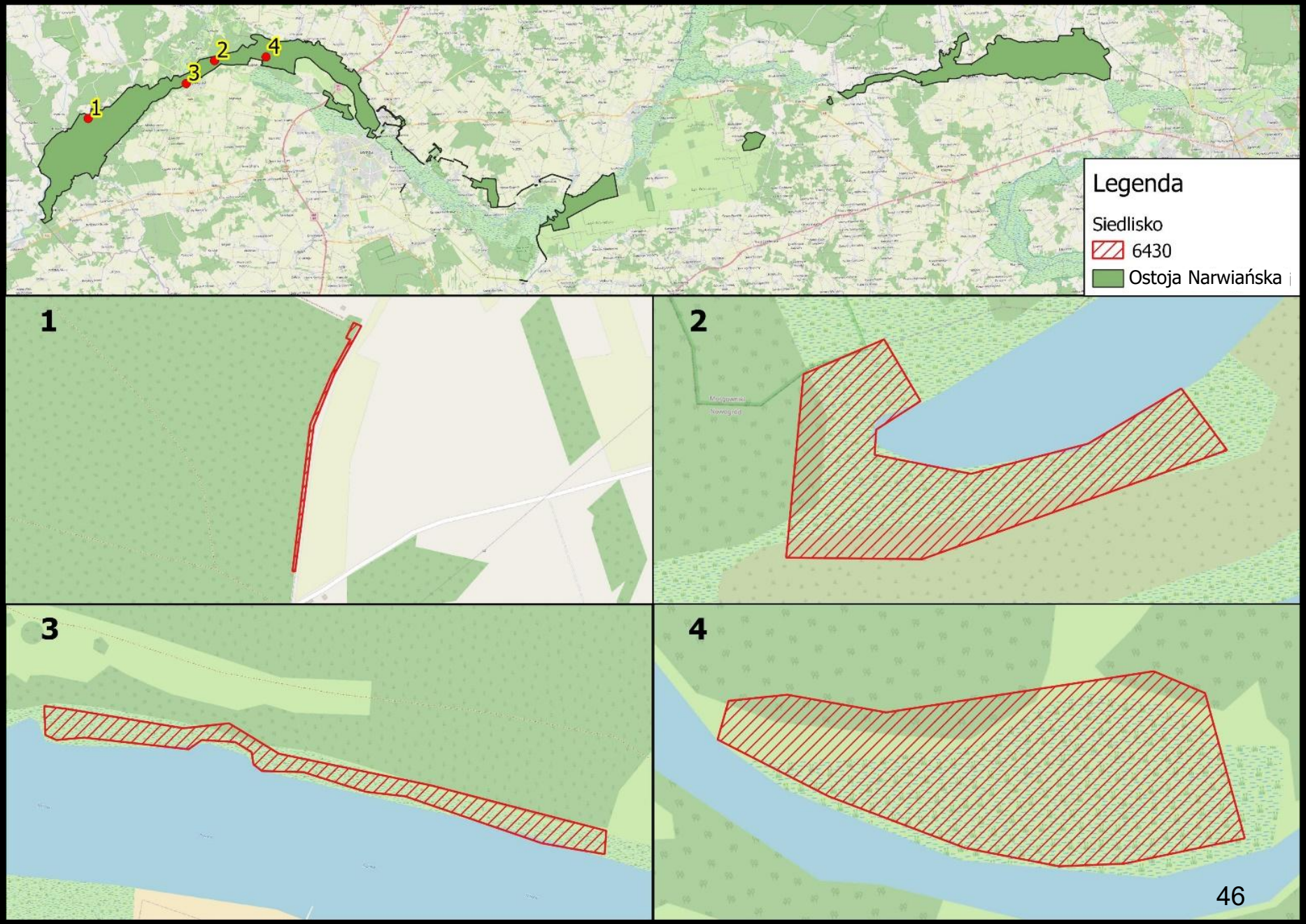
1
2
3
4
Legenda
Siedlisko
6430
Ostoja Narwiańska

6440– Łąki selernicowe *Cnidion dubii*

W Ostoi Narwiańskiej:

Dolina Narwi odgrywa kluczową rolę jako ostoja łąk selernicowych w Polsce północno-wschodniej. Zinwentaryzowano 42 stanowiska tego siedliska o łącznej powierzchni 444,39 ha. Występują one na terenie całej Ostoi zazwyczaj w mozaice z łąkami świeżymi, szuwarami wielkoturzycowymi i łąkami trzęślicowymi. Zajmują najczęściej wąskie pasy na skłonach wyniesień mineralnych lub rzadziej rozległe, płaskie obniżenia terenu o zmiennej wilgotności, poddawane zalewom rzecznym (Szablon dokumentacji Planu – Centrum Ochrony Mokradeł 2021)

fot. Ł. Folcik

6440– Łąki selernicowe *Cnidion dubii*

Podsumowanie oceny stanowisk siedliska 6440

Parametr/wskaźnik	Ocena parametru			Ocena końcowa
	FV	U1	U2	
Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcie	40	2	0	FV
Struktura przestrzenna płatów siedliska	32	9	1	FV
Gatunki charakterystyczne (*)	24	17	1	FV
Gatunki dominujące	21	13	8	U1
Cenne składniki flory	25	16	1	FV
Obce gatunki inwazyjne (*)	26	18	0	FV
Gatunki ekspansywne roślin zielnych (*)	14	17	11	U1
Ekspansja krzewów i podrostu drzew (*)	39	3	0	FV
Zachowanie płatów lokalnie typowych	33	5	4	FV
Wojłok (martwa materia organiczna)	35	6	1	FV
Powierzchnia siedliska	XX	XX	XX	XX
Ogólnie struktura i funkcje	2	26	14	U1
Perspektywy ochrony	33	9	0	FV
Ocena ogólna	3	25	14	U1

(*) wskaźniki kardynalne

6440– Łąki selernicowe *Cnidion dubii*

Powierzchnia:

- 444,39 ha

Zagrożenia:

- A02.03 – usuwanie trawy pod grunty orne
- A03.01 – intensywne koszenie lub intensyfikacja
- A03.02 – nieintensywne koszenie
- A03.03 – zaniechanie, brak koszenia
- A04.01 – wypas intensywny
- A04.03 - zarzucenie pasterstwa, brak wypasu
- A08 – nawożenie/nawozy sztuczne
- D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe
- G01.03.02 rajdowe kierowanie pojazdami zmotoryzowanymi
- H05 – Zanieczyszczenie gleby i odpady stałe (z wyłączeniem zrzutów) – spływ zanieczyszczeń z Kanału Jednaczewskiego
- I01 – obce gatunki inwazyjne
- I02 – problematyczne gatunki rodzime
- J.02.04.01 – brak zalewania
- M01.02 – susze i zmniejszenie opadów

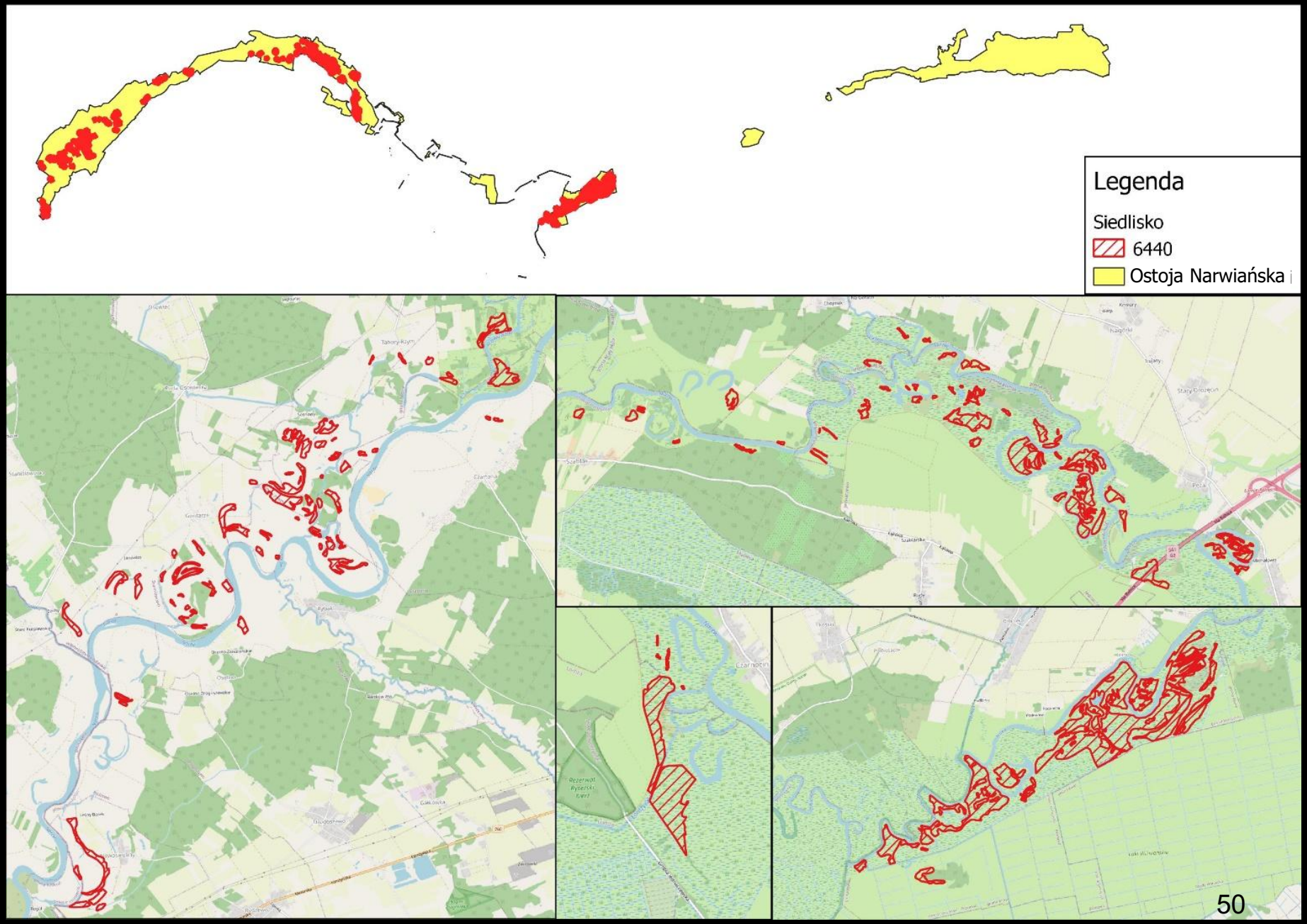
Legenda
Siedlisko
6440
Ostoja Narwiańska

6510– Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris)*

W Ostoi Narwiańskiej:

Ekstensywnie użytkowane łąki świeże zajmują największą powierzchnię spośród wszystkich siedlisk w obszarze i występują w postaci reprezentatywnych, dobrze zachowanych wielkopowierzchniowych płatów o znacznej różnorodności podtypów. Zinwentaryzowano 74 stanowiska (Szablon dokumentacji Planu – Centrum Ochrony Mokradeł 2021)

fot. Ł. Folcik

6510– Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)

Podsumowanie oceny stanowisk siedliska 6510

Parametr/wskaźnik	Ocena parametru			Ocena końcowa
	FV	U1	U2	
Struktura przestrzenna płatów siedliska	61	11	2	FV
Gatunki charakterystyczne (*)	67	4	3	FV
Gatunki dominujące	39	18	7	FV
Obce gatunki inwazyjne	58	14	2	FV
Gatunki ekspansywne roślin zielnych (*)	61	8	5	FV
Ekspansja krzewów i podrostu drzew (*)	71	2	1	FV
Udział dobrze zachowanych płatów siedliska	41	16	17	FV
Wojłok (martwa materia organiczna)	55	17	2	FV
Powierzchnia siedliska	XX	XX	XX	XX
Ogólnie struktura i funkcje	29	34	11	U1
Perspektywy ochrony	47	24	3	FV
Ocena ogólna	32	31	11	U1

(*) wskaźniki kardynalne

6510– Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris)*

Powierzchnia:

- 778,72 ha

Zagrożenia:

- A02.03 – usuwanie trawy pod grunty orne
- A03.01 – intensywne koszenie lub intensyfikacja
- A03.02 – nieintensywne koszenie
- A03.03 – zaniechanie, brak koszenia
- A04.01 – wypas intensywny
- A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu
- A08 – nawożenie/nawozy sztuczne
- A11 – inne rodzaje praktyk rolniczych (nawożenie gnojowicą)
- H05 – Zanieczyszczenie gleby i odpady stałe (z wyłączeniem zrzutów) – spływ zanieczyszczeń z Kanału Jednaczewskiego
- I01 – obce gatunki inwazyjne
- I02 – problematyczne gatunki rodzime
- K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja)

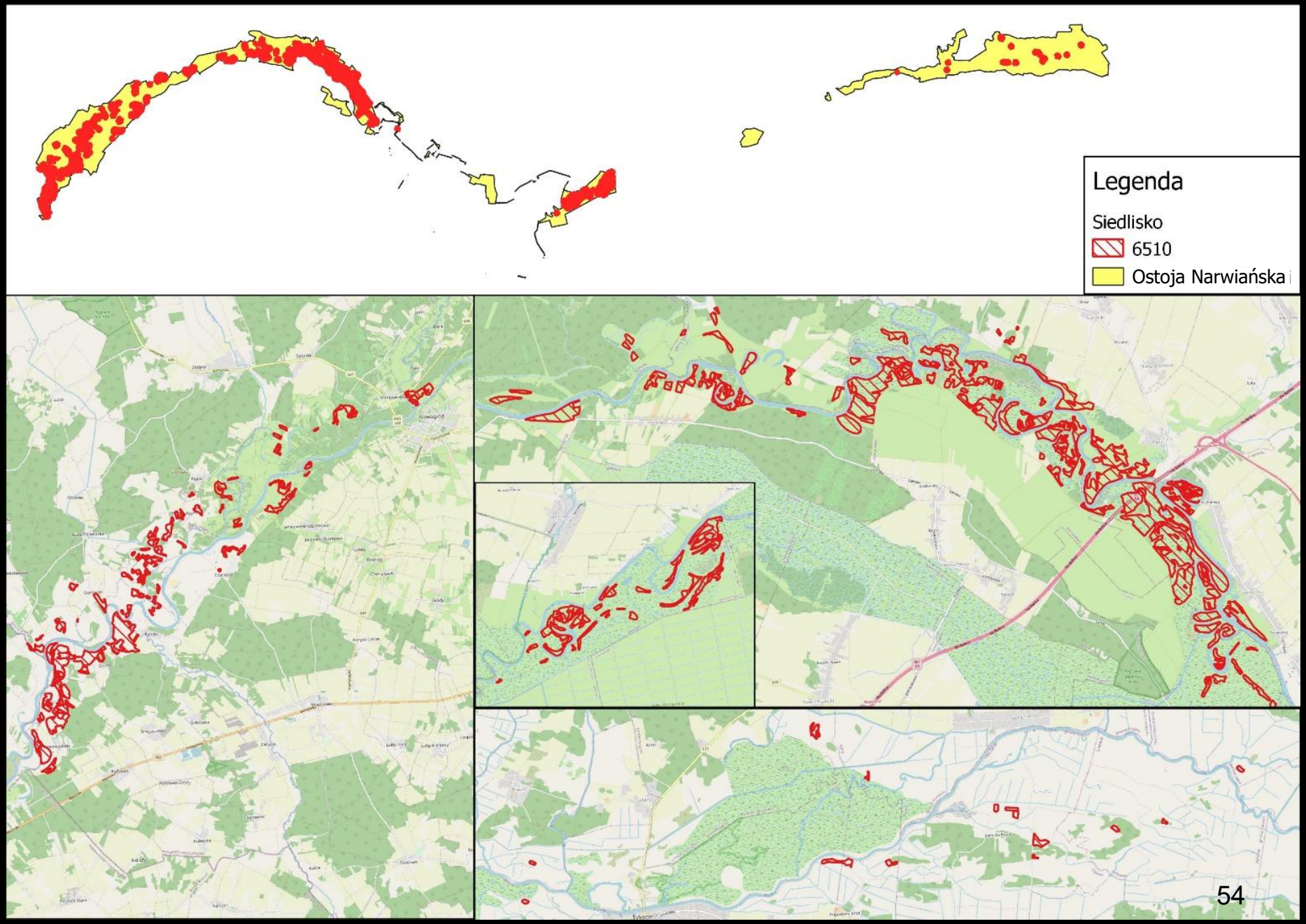
Legenda
Siedlisko
6510
Ostoja Narwiańska

9170 - Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*)

weryfikacja w 2026 roku:

Powierzchnia:

- 100,39 ha

W Ostoi Narwiańskiej: Siedlisko stwierdzone na 25 stanowiskach

fot. Ł. Folcik

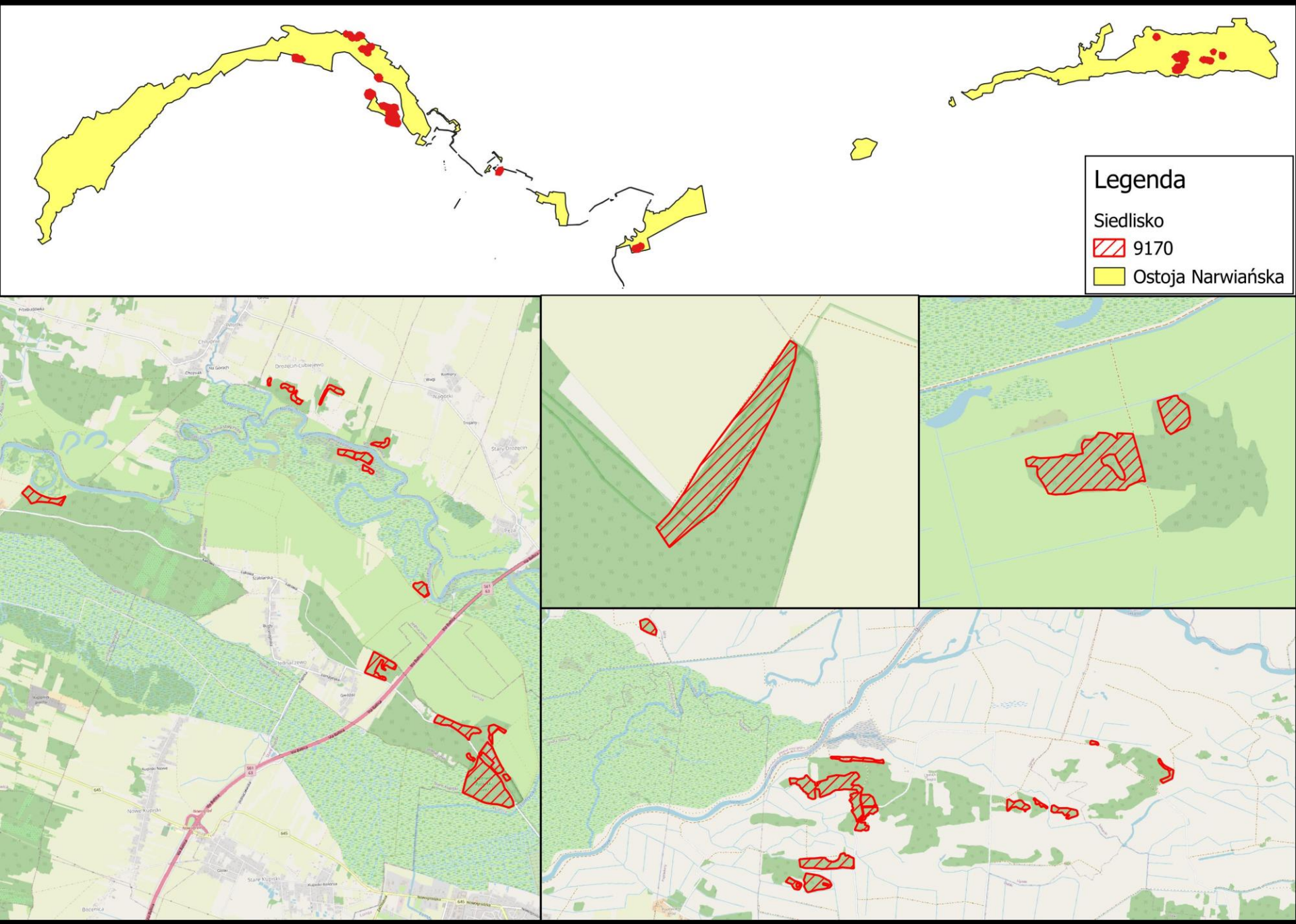
Legenda
Siedlisko
9170
Ostoja Narwiańska

*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe)

weryfikacja w 2026 roku:

Powierzchnia:

- 66,01 ha

W Ostoi Narwiańskiej: Siedlisko stwierdzone na 24 stanowiskach, zdegenerowane, silnie pofragmentowane

fot. Ł. Folcik

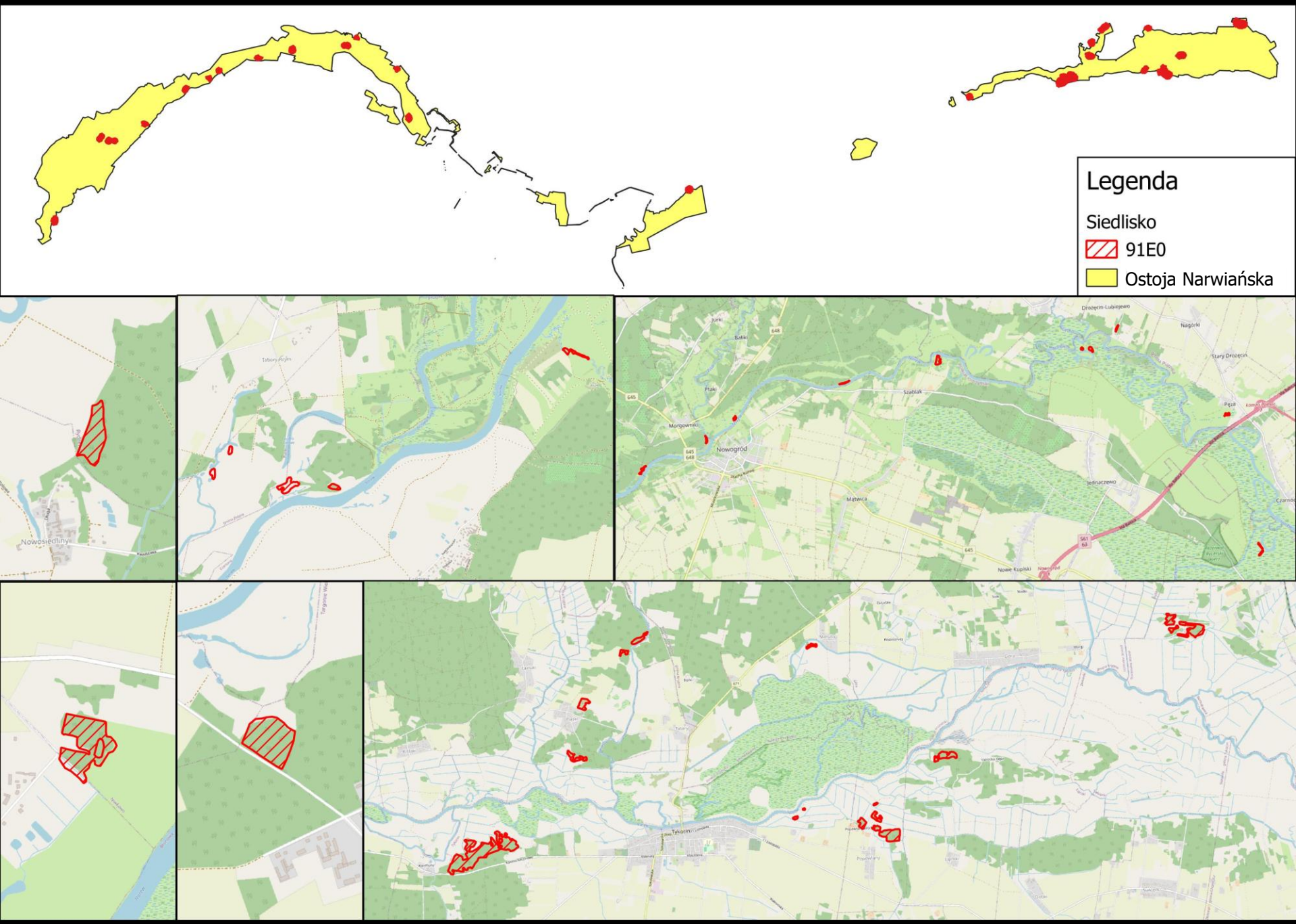
Legenda
Siedlisko
91E0
Ostoja Narwiańska
Nowosiedliny
Nowogród
Mątwica
Nowe Kupiski
Drożęcin-Lubiejewo
Nagórki
Stary Drożęcin
Szablak
Morgowniki
Jednaczewo
Tykocin

91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe *Ficario-Ulmetum*

weryfikacja w 2026 roku:

Powierzchnia:

- 16,11 ha

W Ostoi Narwiańskiej: Siedlisko stwierdzone na 2 stanowiskach

fot. Ł. Folcik

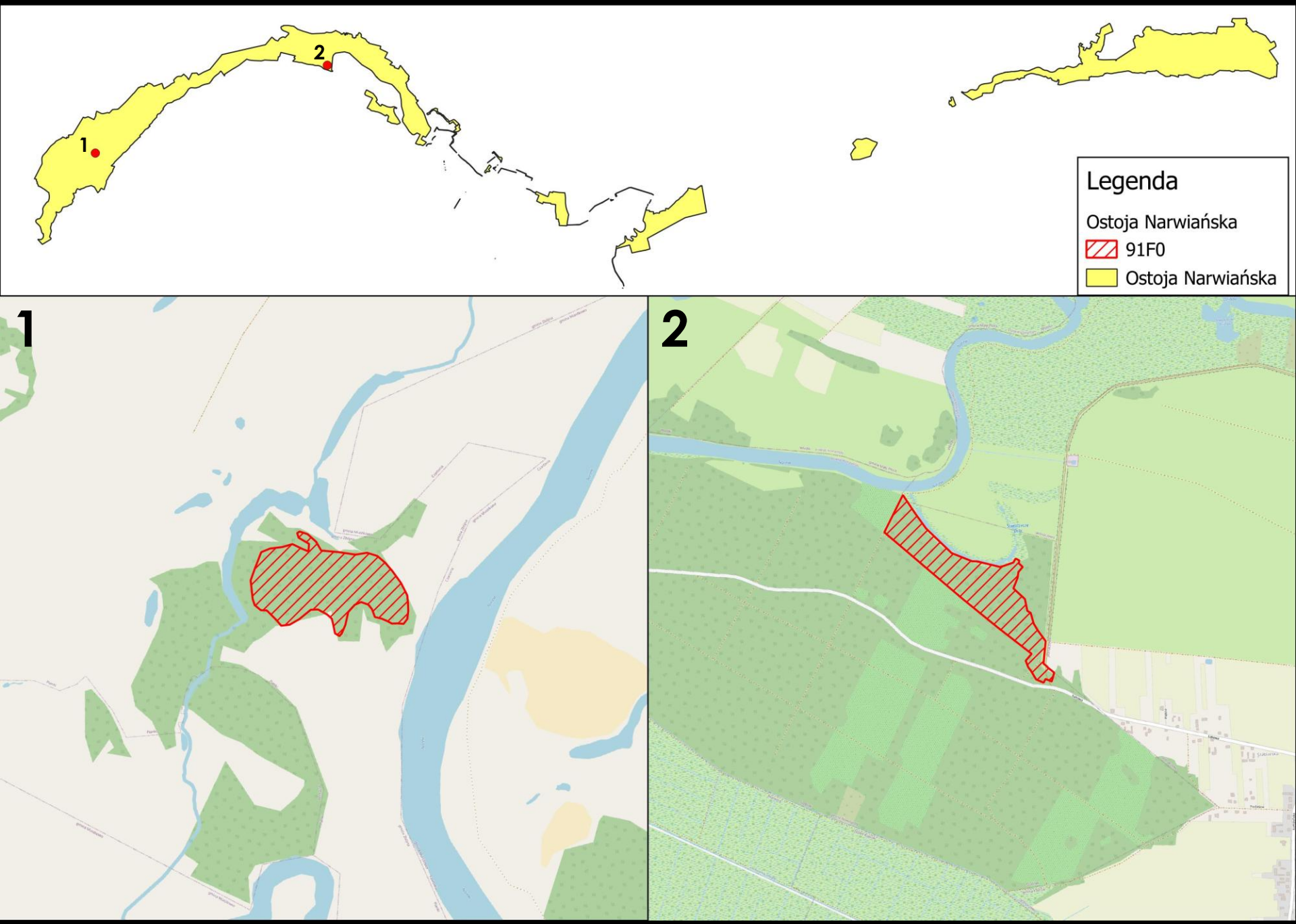
1
2
Legenda
Ostoja Narwiańska
91F0
Ostoja Narwiańska

9110 Ciepłolubne dąbrowy *Quercetalia pubescenti-petraeae*

weryfikacja w 2026 roku:

Powierzchnia:

- 16,35 ha

W Ostoi Narwiańskiej: Siedlisko stwierdzone na 10 stanowiskach

fot. Ł. Folcik

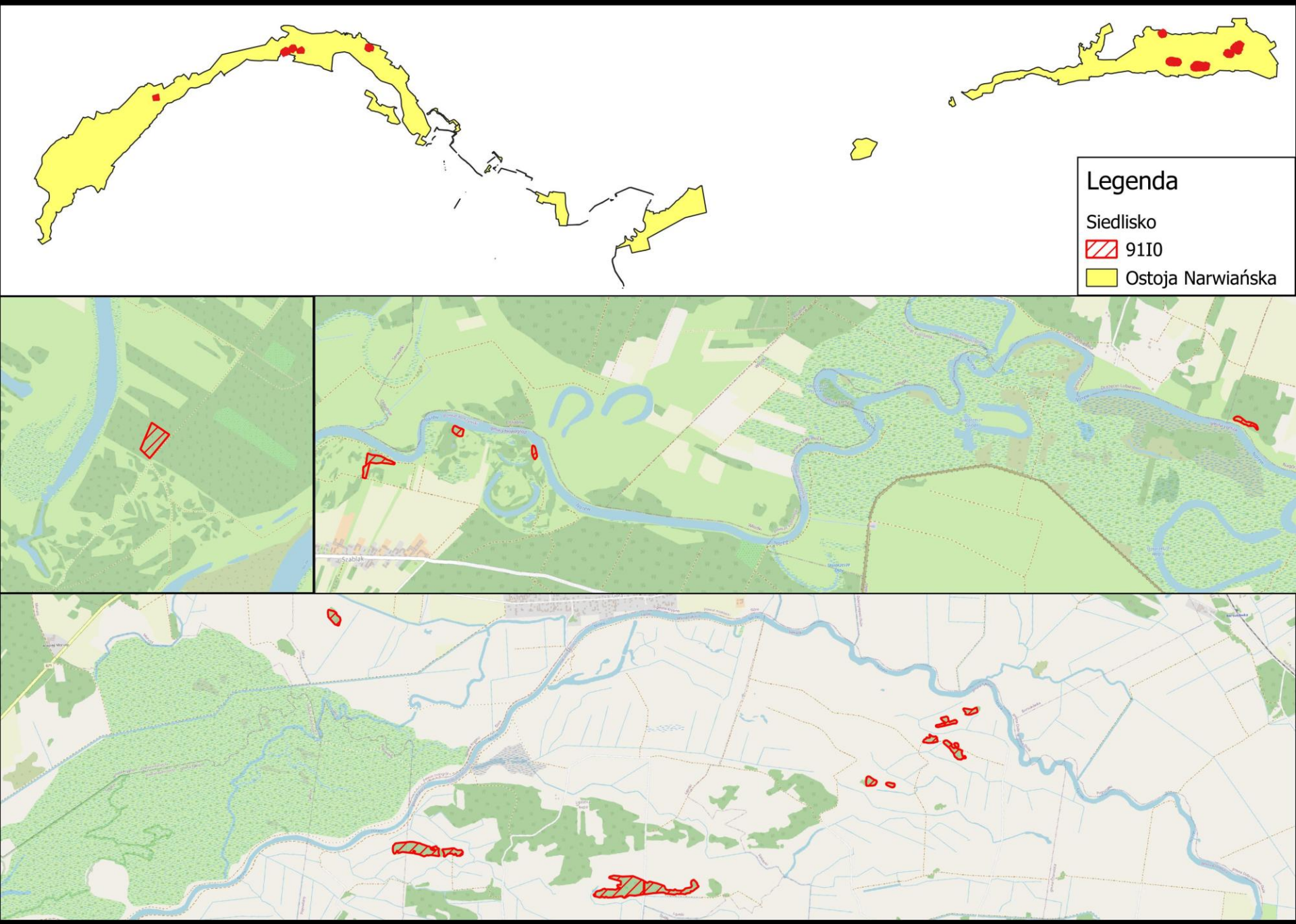
Legenda
Siedlisko
91I0
Ostoja Narwiańska

Powierzchnie obszaru objęte DRŚK

ZRSK - Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Powierzchnia obszaru objęta ZRSK: 591,51 ha

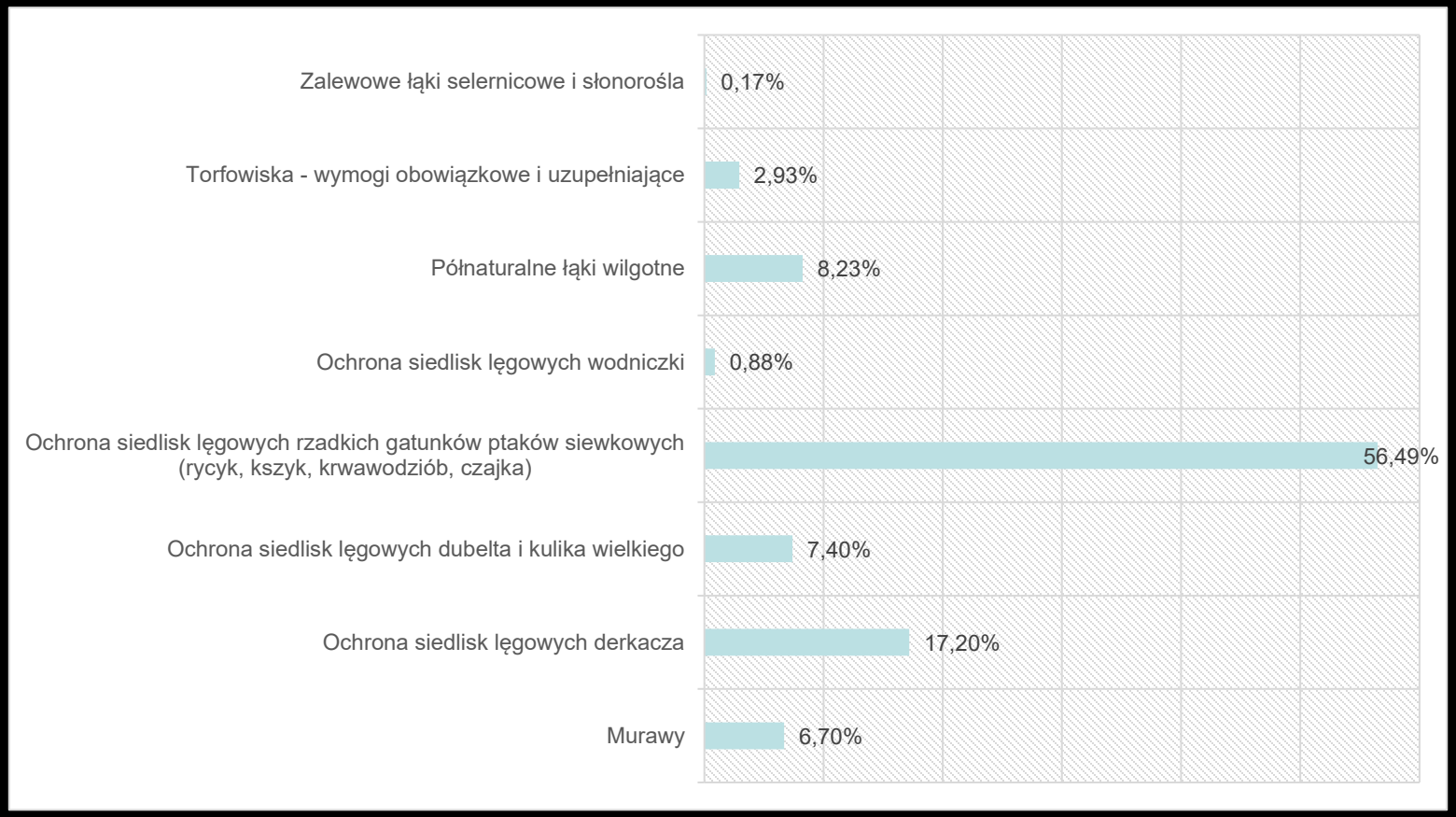

Źródło: ARiMR

Powierzchnie obszaru objęte DRŚK

PRŚK - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020

Powierzchnia obszaru objęta PRŚK: 1521,67 ha

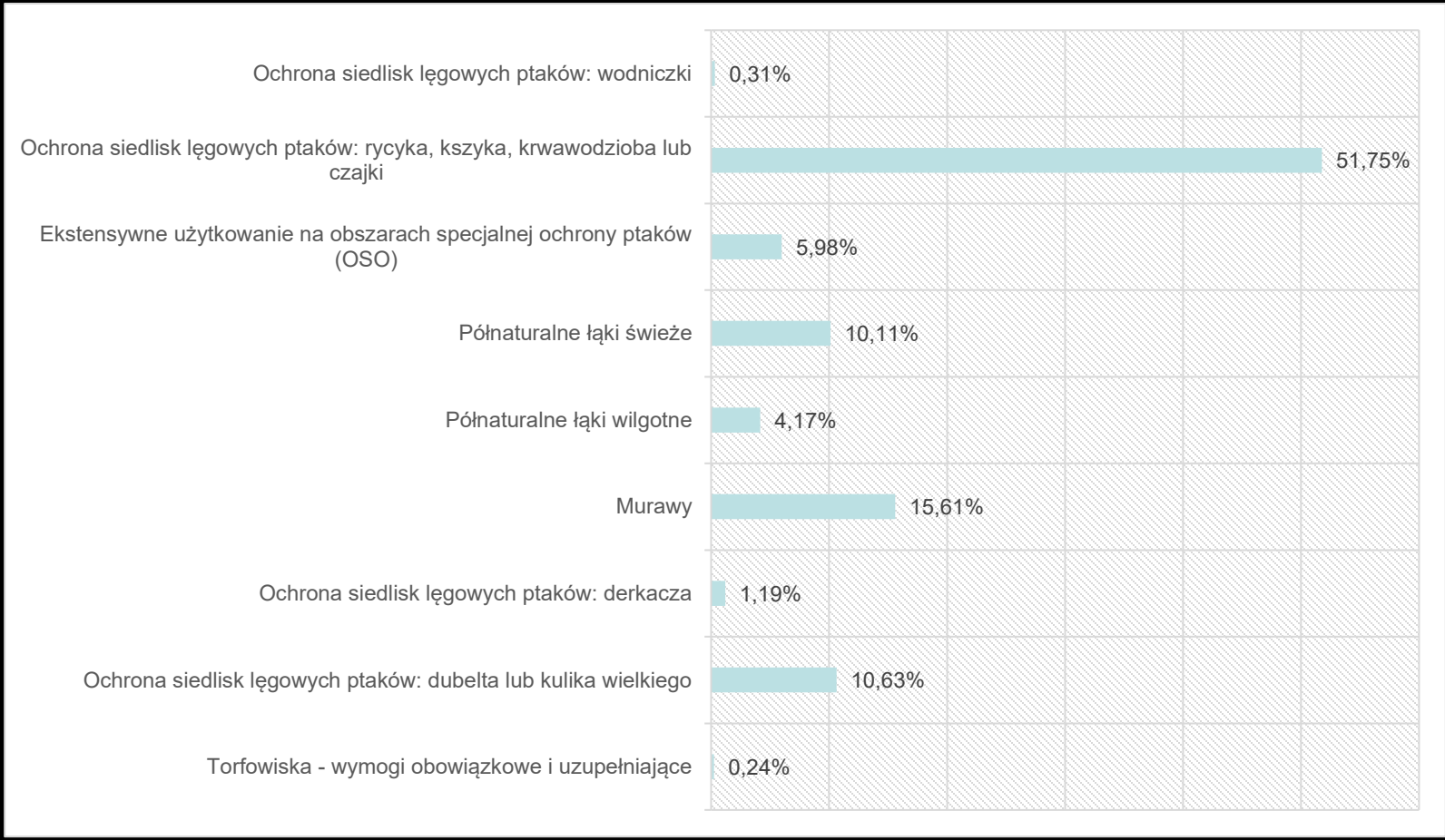

Źródło: ARiMR

Struktura własności gruntów

Łączna powierzchnia siedlisk nieleśnych: 1985,023 ha

Siedliska nieleśne w granicach działek KOWR: 343,716 ha

Siedliska nieleśnie na granatach LP: 14,85 ha

Pozostała powierzchnia siedlisk nieleśnych: 1626,457 ha

Struktura własności gruntów

Łączna powierzchnia siedlisk leśnych: 198,88 ha

Siedliska leśne w granicach działek KOWR: 24,37 ha

Siedliska leśnie na granatach LP: 73 ha

Pozostała powierzchnia siedlisk leśnych: 101,51 ha

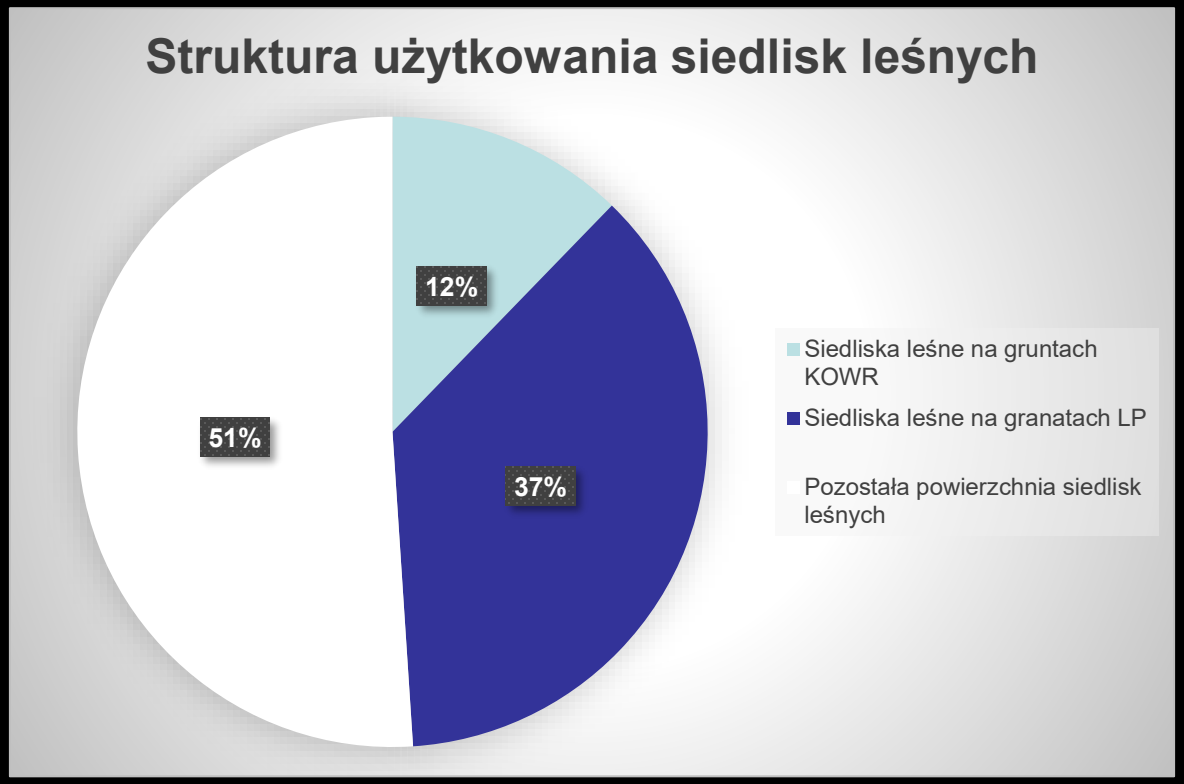

GATUNKI ZWIERZĄT OBJĘTE PZO

- Bóbr
- Wydra

Dla powyższych gatunków przeprowadzono weryfikacje w roku 2025

- Piskorz
- Różanka
- Koza
- Minóg ukraiński
- Boleń
- Kumak nizinny
- Traszka grzebieniasta
- Czerwończyk fioletek
- Skójka gruboskorupowa

Dla powyższych gatunków przewidziano badania uzupełniające/sprawdzające przewidziane na rok 2026

1337 Bóbr europejski *Castor fiber*

Parametr/wskaźnik	Ocena cząstkowa wskaźnika/parametru na stanowisku	Perspektywy ochrony	Ocena ogólna na stanowisku
Procent pozytywnych stwierdzeń gatunku	U1	U1	U1
Indeks populacyjny	U2		
Roczny wskaźnik wzrostu populacji	XX		
Zagęszczenie populacji	FV		
Baza pokarmowa	U1		
Udział siedliska kluczowego dla gatunku	FV		
Charakter strefy przybrzeżnej	U2		
Stopień antropopresji	U1		

Zagrożenia:

- E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych
- M01.02 Susze i zmniejszenie opadów

Monitoring bobra wykonany w listopadzie 2025 r. potwierdził występowanie gatunku w analizowanym obszarze – na ponad 37% wyznaczonych punktów monitoringowych zanotowano obecność bobra, jednak świeże ślady obecności tego gatunku zaobserwowano na ok. 24% punktach monitoringowych.

Fot. M.Mięsikowski

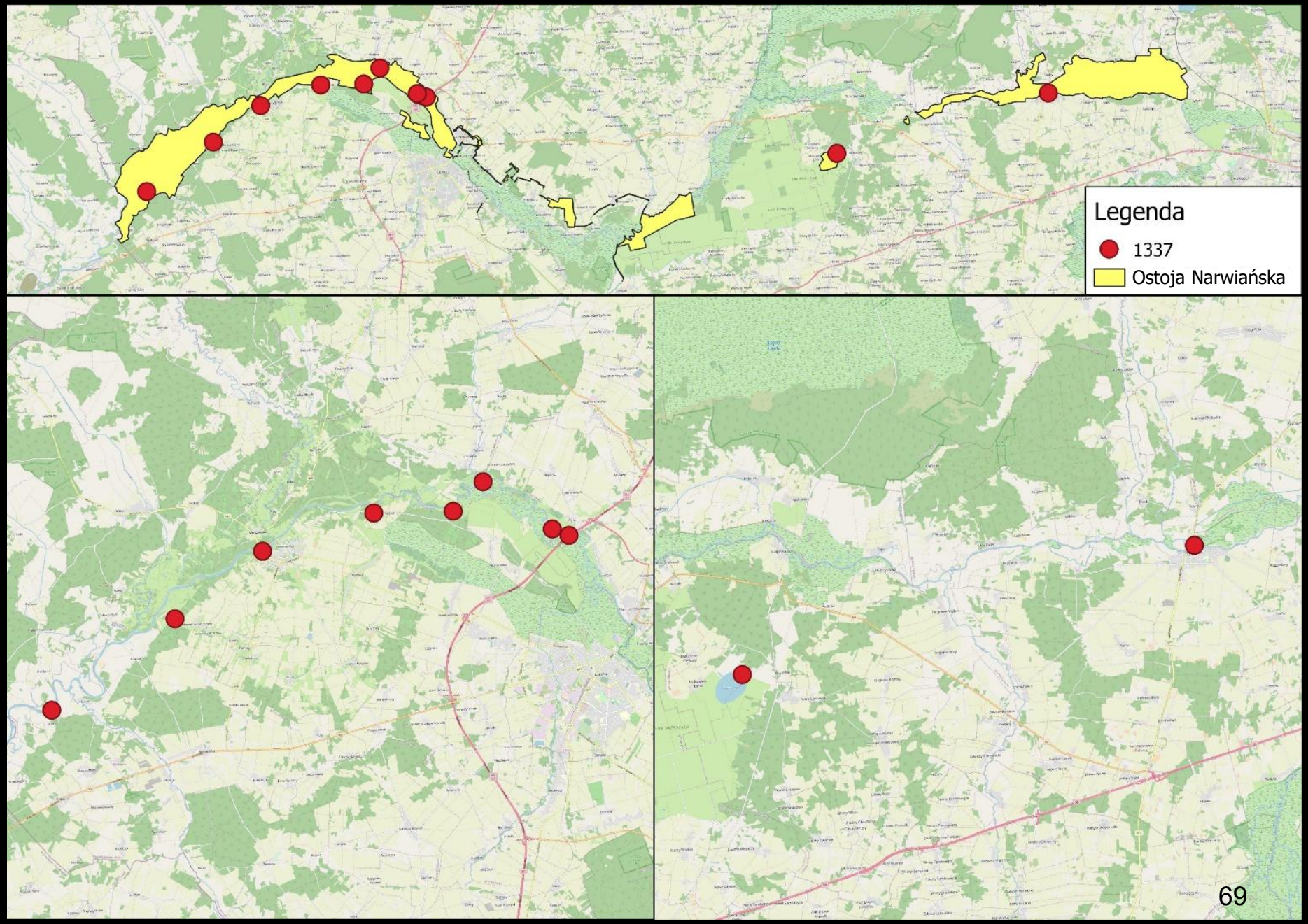
Legenda
1337
Ostoja Narwiańska

1355 Wydra *Lutra lutra*

Parametr/wskaźnik	Ocena cząstkowa wskaźnika/parametru na stanowisku	Perspektywy ochrony	Ocena ogólna na stanowisku
Procent pozytywnych stwierdzeń gatunku	U2	U1	U2
Indeks populacyjny	U2		
Roczny wskaźnik trendu populacji	XX		
Zagęszczenie populacji	FV		
Baza pokarmowa	U1		
Udział siedliska kluczowego dla gatunku	U1		
Charakter strefy przybrzeżnej	U1		
Stopień antropopresji	U1		

Zagrożenia:

- E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych
- M01.02 Susze i zmniejszenie opadów

Monitoring wydry wykonany w listopadzie 2025 r. potwierdził występowanie gatunku w analizowanym obszarze. – na około 28% wyznaczonych punktów monitoringowych zanotowano obecność wydry.

Fot. Pixabay

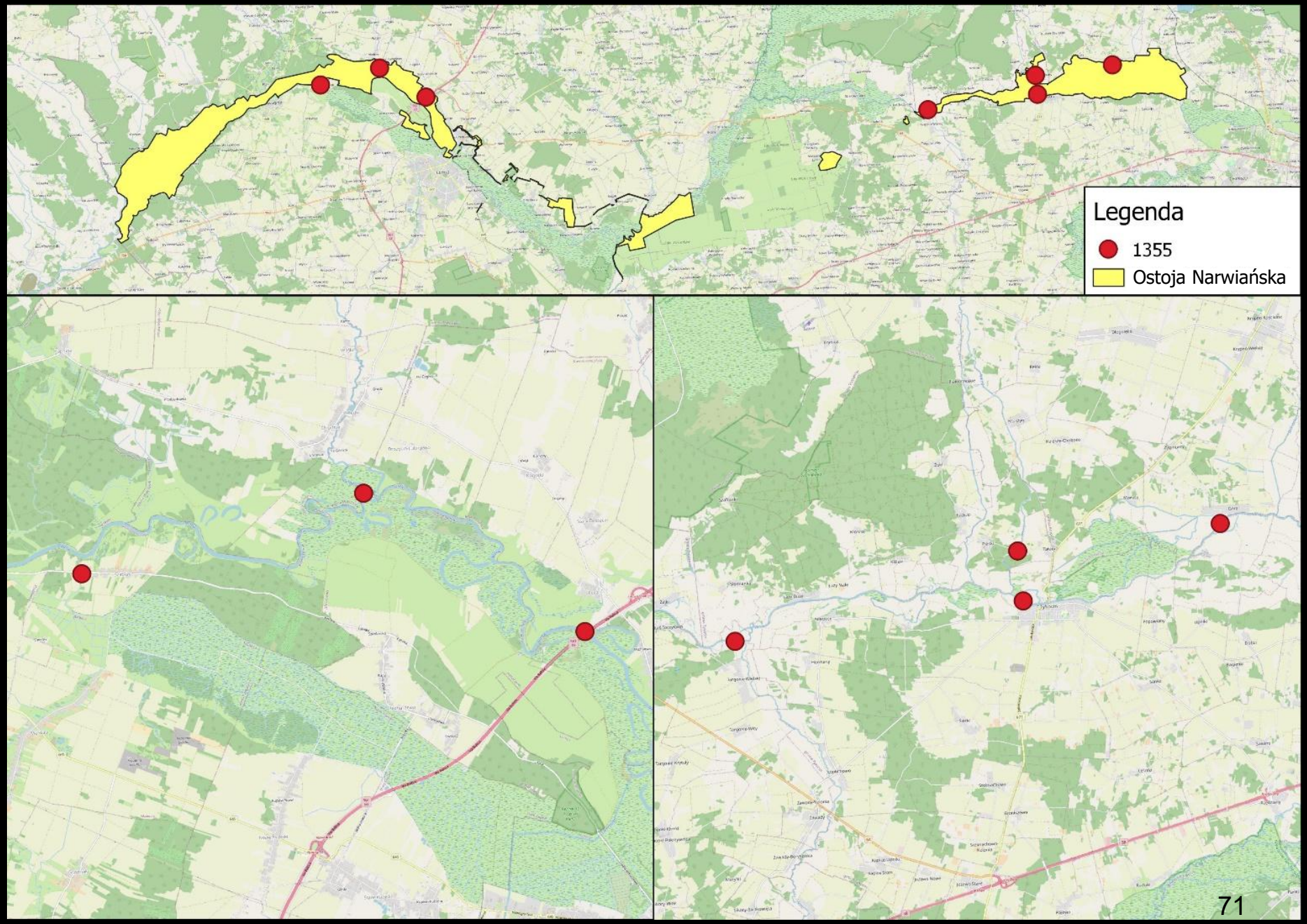
Legenda
1355
Ostoja Narwiańska

1032 Skójka gruboskorupowa *Unio crassus*

Wramach prac przeprowadzonych w 2019-2021 r. potwierdzono obecność skójki gruboskorupowej w rzece Narew. Gatunek, jak wykazały badania, jest stosunkowo liczny, jego populacja i stan siedliska, a także perspektywy ochrony zostały ocenione następująco:

- populacja – FV
- siedlisko – FV
- perspektywy ochrony FV

Podsumowując na wszystkich 8 stwierdzonych stanowiskach parametry stan populacji i siedliska skójki gruboskorupowej *Unio crassus* został określony jako właściwe.

Brak zagrożeń

Źródło: Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny. Część I. GIOŚ

Źródło: RDOŚ Białystok, 2021

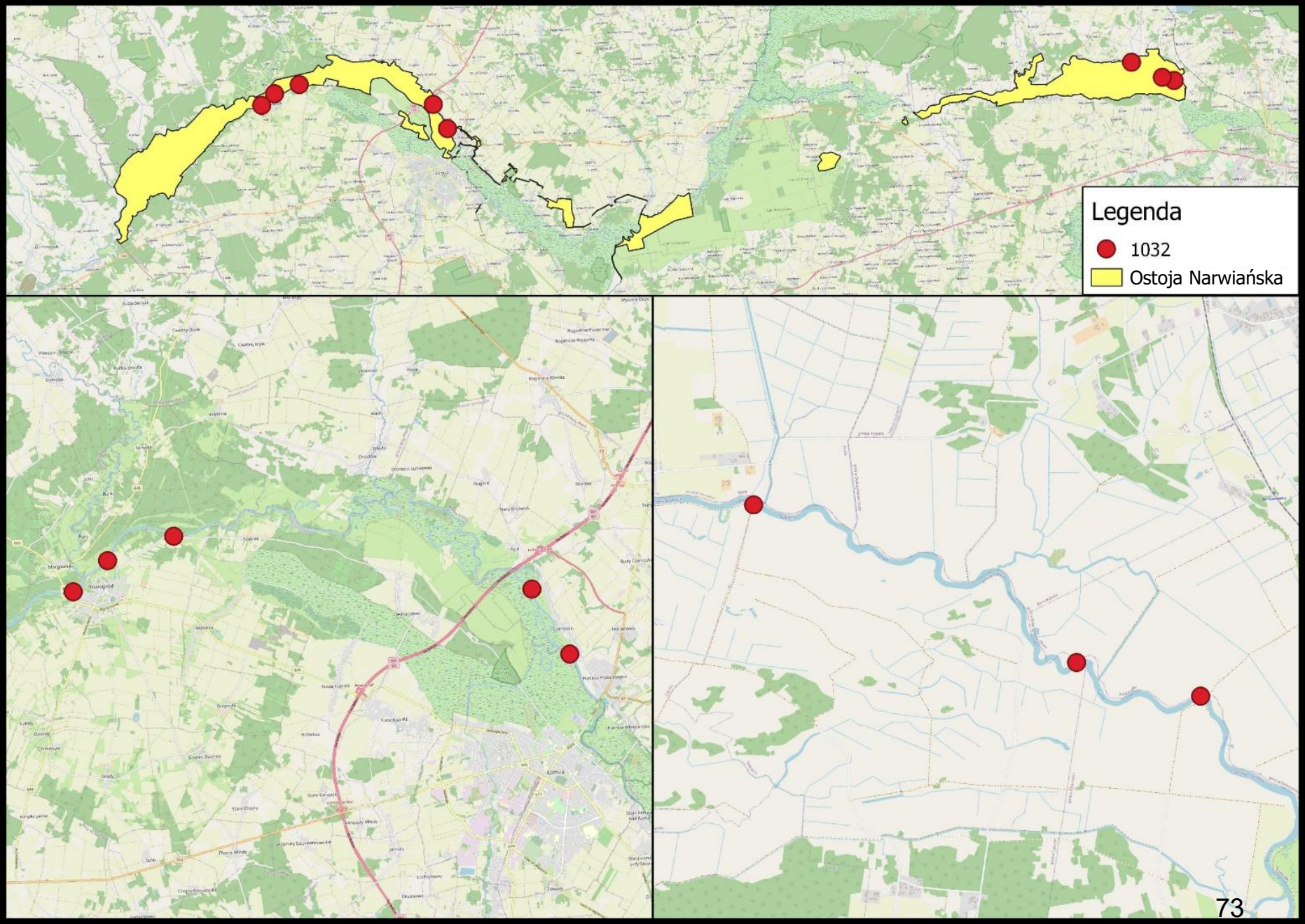
Legenda
1032
Ostoja Narwiańska

1188 Kumak nizinny *Bombina bombina*

Podczas prowadzonych badań w latach 2020 - 2021, potwierdzono obecność kumaka nizinnego na 61 stanowiskach.

W przypadku 29 stanowisk, siedlisko zostało ocenione jako właściwe – FV, 32 stanowiska zaś jako niezadowalające – U1 ale żadne jako złe – U2.

W przypadku perspektyw zachowania otrzymały ocenę perspektyw zachowania – U1 oraz U2. W 2021 r. odnotowano również stanowiska których perspektywy zachowania oceniono jako właściwe.

Zagrożenia:

Głównym i jedynym zagrożeniem na potwierdzonych stanowisk jest dynamiczne obniżanie się poziomu wody, na skutek trwających coraz częściej długich okresów bez opadów atmosferycznych

Fot. M. Mięsikowski

Źródło: RDOŚ Białystok

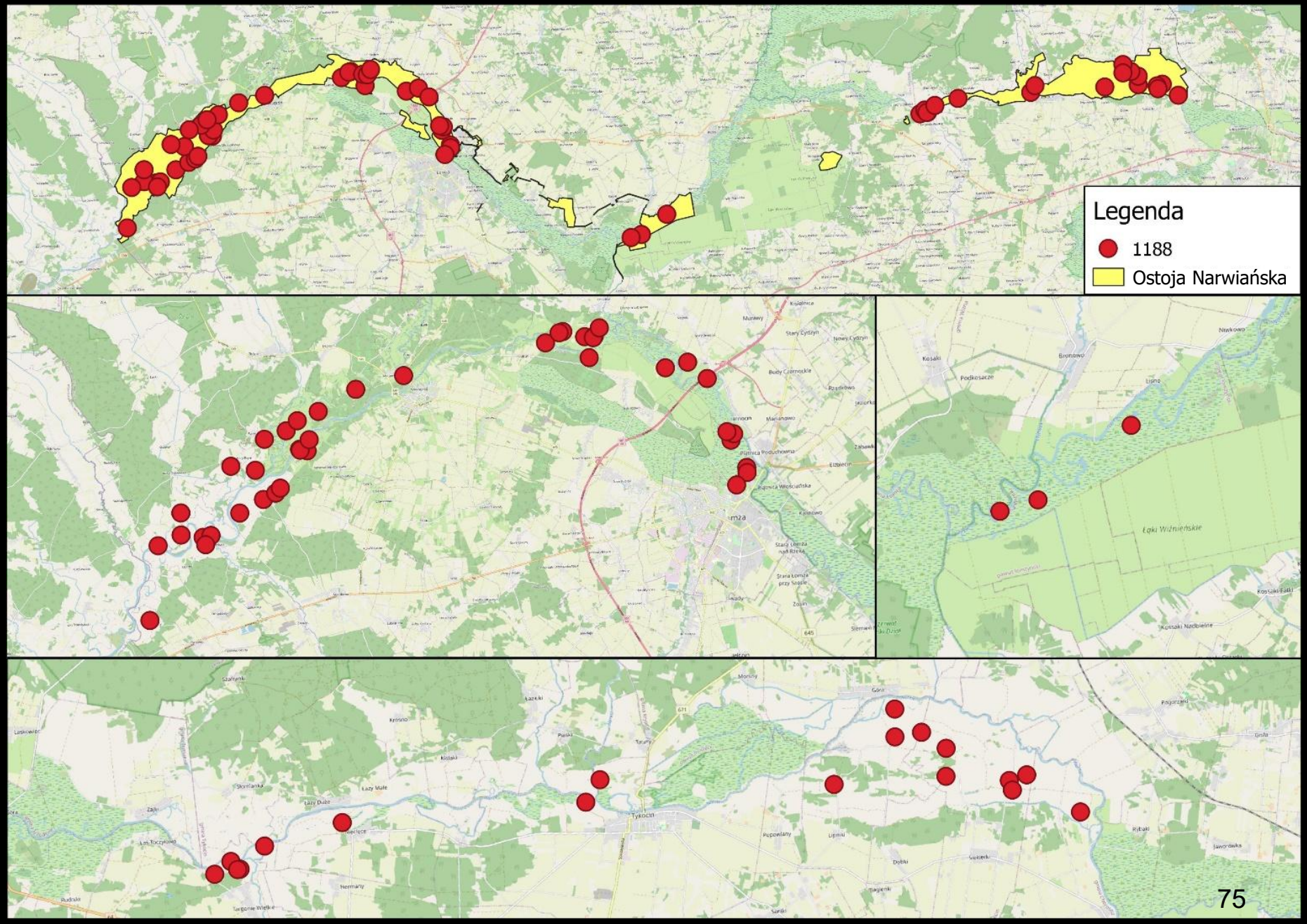
Legenda
1188
Ostoja Narwiańska

1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*

Podczas prowadzonych badań w obszarze w latach 2020 – 2021, potwierdzono obecność traszki grzebieniastej na 31 stanowiskach. Ne stwierdzono obecności traszki grzebieniastej w części wschodniej obszaru. W zachodniej części odnotowano obecność traszki grzebieniastej w 31 stanowiskach.

W przypadku 24 stanowisk, siedlisko zostało ocenione jako właściwe – FV, pozostałe zaś jako niezadowalające – UI. W przypadku perspektyw zachowania oceniono jako właściwe – FV.

Siedem stanowisk otrzymało ocenę ogólną UI (stan niezadowalający), zaś pozostałe – właściwe FV.

Zagrożenia:

Głównym i jedynym zagrożeniem na potwierdzonych stanowisk jest dynamiczne obniżanie się poziomu wody, na skutek trwających coraz częściej długich okresów bez opadów atmosferycznych

Fot. M.Mięsikowski

Źródło: RDOŚ Białystok

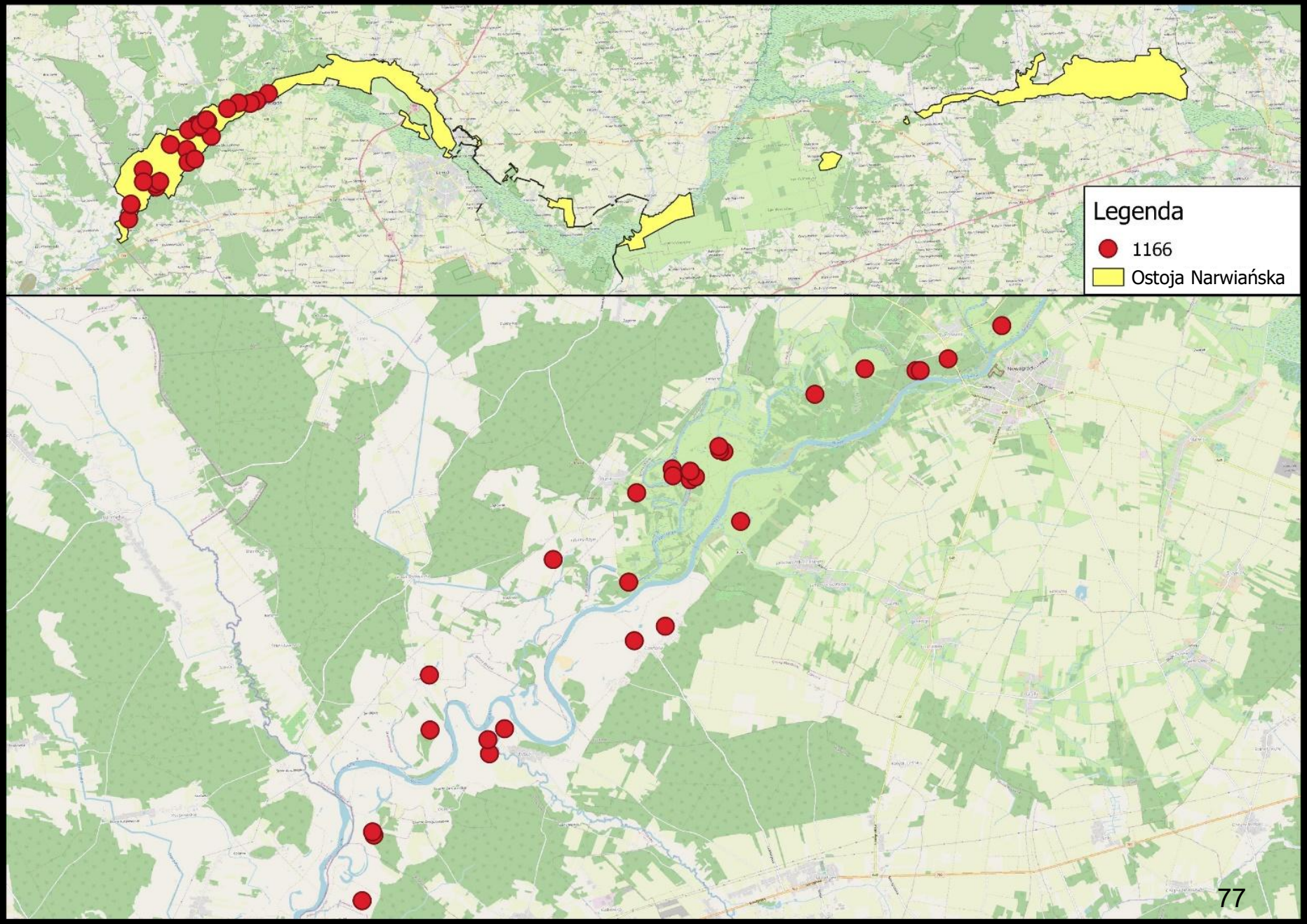
Legenda
1166
Ostoja Narwiańska

1145 Piskorz *Misgurnus fossilis*

5339 Różanka *Rhodeus amarus*

1130 Boleń *Aspius aspius*

2482 Minogi czarnomorskie *Eudontomyzon spp.*

Piskorz i boleń nie został stwierdzony. Piskorz jest rybą zanikającą. Wprzypadku bolenia w rozmowie z wędkarzami potwierdzono jego obecność. Dodatkowo boleń jako ryba atrakcyjna dla wędkarzy, często występuje w zarybieniach. Różanka została stwierdzona na 4 stanowiskach co daje 25% wszystkich stanowisk. Odłowiono jedną larwę minoga, której przynależności do gatunku nie można określić bez badań genetycznych.

WPZO zaleca się dodać nowe aktualne zagrożenie – I01 obce gatunki inwazyjne.

Innymi gatunkami znajdującymi się w załącznikach Dyrektywy Siedliskowej stwierdzonymi podczas badań była koza – propozycja zapisu do SDF.

Fot. M.Mięsikowski

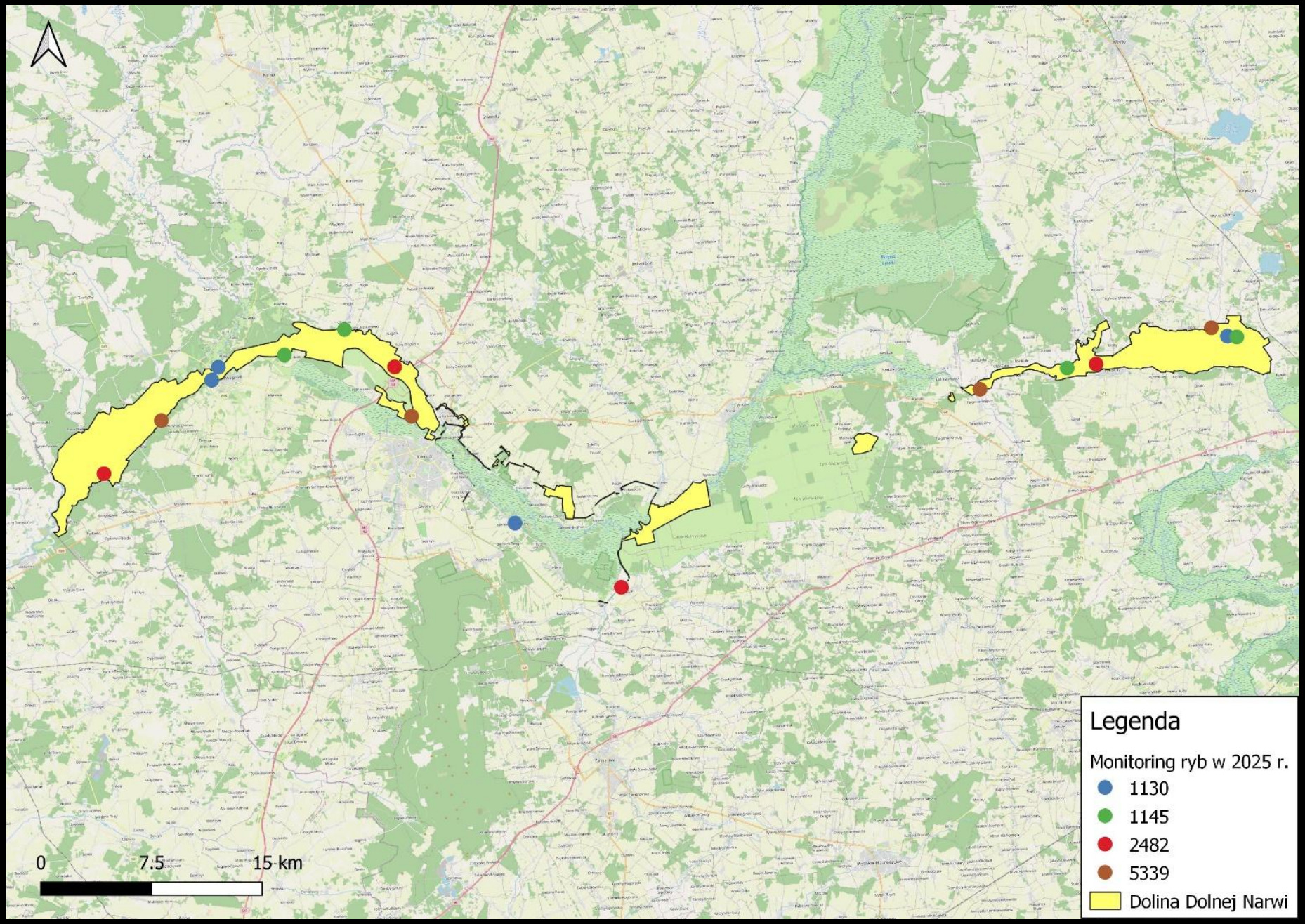
Legenda
Monitoring ryb w 2025 r.
1130
1145
2482
5339
Dolina Dolnej Narwi
0
7.5
15 km

4038 Czerwończyk fioletek *Lycaena helle*

Gatunek został wykazany jako przedmiot ochrony obszaru na podstawie danych historycznych *Atlas rozmieszczenia motyli dziennych oraz w bazach danych* (Buszko J.). Przedmiotowe opracowanie wskazywało na obecność motyla w kwadratach siatki UTM pod nazwami: Krzewo (stwierdzenia w latach 1996 i 2004), Drozdowo (stwierdzenie jedynie w roku 1996). **W miejscach wskazanych w obecnie obowiązującym PZO nie potwierdzono występowania gatunku**. W terenie odnaleziono natomiast dwa stanowiska czerwończyka fioletka na prywatnych gruntach sąsiadujących z ostoją, które warto rozważyć do włączenia w obszar. Teren Ostoi poza ŁPDN nie stwarza korzystnych warunków do występowania motyla ze względu na intensywne użytkowanie pasterskie i łąkowe.

Fot. M.Mięsikowski

Źródło: RDOŚ Białystok, 2018

1318 Nocek łydkowłosy *Myotis dasycneme*
1324 Nocek duży *Myotis myotis*

Badania w Ostoi Narwiańskiej prowadzono w zimie (styczeń–luty) i lecie (czerwiec–lipiec) 2020–2021. Zimą skontrolowano około 250 kryjówek, w 35 znaleziono nietoperze sześciu gatunków, najliczniej nocki rude, nocki Natterera i gacki brunatne.

Latem odłowy w sieci nad wodą i w lasach pozwoliły złapać sześć gatunków, najwięcej mroczka późnego; u wszystkich gatunków potwierdzono rozród. Trudne warunki terenowe ograniczały odłowy nad rzeką Narew i w otwartych terenach.

Nocka łydkowłosego i nocka dużego nie stwierdzono, ale sporadyczne występowanie nie jest wykluczone.

Oba gatunki najprawdopodobniej występują na terenie Parku:

- Nocek duży i Nocek łydkowłosy – w piwnicy browaru w Drozdowie (Atlas ssaków Polski, IOP PAN Kraków)
- Nocek łydkowłosy – w Fortach w Piątnicy (Atlas ssaków Polski, IOP PAN Kraków).

Źródło: Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny. GIOŚ

1220 Żółw błotny *Emys orbicularis*

Brak danych potwierdzających występowanie gatunku na obszarze objętym PZO.

Według danych z planu ochrony dla Łomzyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi, gatunek występuje na terenie parku, który jest wyłączony z prac nad PZO.

Źródło: Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny. GIOŚ

Podsumowanie ustaleń

- poddano analizie dane przekazane przez zamawiającego

- wytypowano siedliska i gatunki wymagające rewizji

- rozpoznano obszar pod kątem lokalizacji stanowisk badawczych i istniejących zagrożeń

Omówienie dalszych kroków, pytania i wolne wnioski

- uzupełnienie badań terenowych o wybrane siedliska i gatunki
- propozycja działań ochronnych

„Rzeka raz uwięziona – drugi raz nie popłynie jak dawniej.”